

TIDSKRIFT FÖR

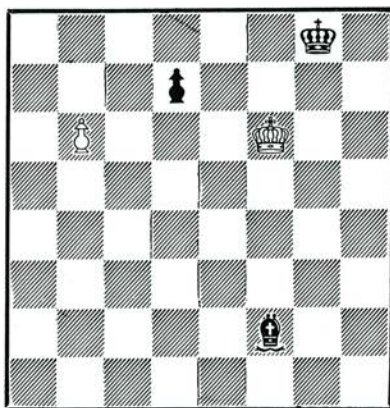
SCHACK

3

Årgång 82 • Mars–April • 1976

Remi

**Ulf Andersson mot Michail Tal
och Nikola Padevski**

SM-inbjudning till Motala

Partier — Studier — Problem

Tidskriftskommitté:

Ansvarig utgivare Fil. dr. Eric Uhlin, tel. 0303 - 102 51
 Ekonomichef Arne Berggren, tel 031 - 25 57 76
 Redaktion Lars Göran Ribbeck, tel. 031 - 14 55 28
 Ägare Sveriges Schackförbund
 Prenumerationspris inom Europa kr. 42:—, utom Europa \$ 10:—

INNEHÅLL

Ulf till interzonspel	65	Sofia 1976	75
SM i snabbeschack	66	Miniaturpartier	76
Intervju med Ulf	67	Ulf Andersson — Tal	77
Julkorsordet	67	Partier	78
Boknytt	68	Studier	92
Norge-Sverige	69	Problem	95
Välkomna till SM	70	Omslagsdiagrammet	96
"CO-OP 1976"	70		
Europacupen	70		
SM i Motala	71		
Allsvenska serien	74		
Fritiof spelar schack	74	Manuskript och annonser till TfS/4 senast den	
Margate 1938	75	5/5.	

BOKNYTT-Batsford

Levy/Adams/O'Connell: Complete Games of Anatoly Karpov (algebr. not!) häft.	54:50
Blackstock: Ruy Lopez, Breyer System (algebr. not!) häft.	27:60
Harding: Leningrad Dutch inb.	49:50
Averbakh: Queen and Pawn Endings inb.	38:45
Suetin: Contemporary Approach to the Middle Game inb.	49:50
Levy: Sicilian Dragon, 2:a uppl, starkt utv. o rev. inb.	54:50

ÖVRIGA NYHETER

Matanovic: Schach-Informator no 20	45:—
Swift/Pickett: Scotch Opening I — Scotch Game	12:70
Swift/Pickett: Scotch Opening II — Scotch Gambit	17:75
Pickett: Enterprising Strategy in the Opening	12:70
Johansson, Gunnar: Anatolij Karpov häft.	21:25
Euwe: From Steinitz to Fischer ("Informator"-tryck) häft.	54:75

Moms och porto tillkommer — snabba leveranser!

Skånes Schackförlag - The Chess House

Idrottsg. 20, 216 14 Malmö Studiestraede 24 DK-1455 Köbenhavn K
 Ordertelefoner: 040/16 28 61 — 15 45 03 — 45 26 10 00945/114 62 91 (direkt)
 Svenskt postgiro 63 19 45-3. Bankgiro 312—7958. Dansk postgiro 58715.
 Norskt postgiro 9 92 45. Finskt postgiro 1121 19-5

Ulf till interzonspel

Som bekant delade Nikola Padevski, Bulgarien, och Ulf Andersson 2-3:e plats i zonturneringen i Pula i slutet av förra året. Spänningen var därför stor inför sarspelet i Arboga - skulle det bli svenskt deltagande i kommande interzonturnering? Det var faktiskt 21 år sedan detta hände, den gången Gideon Ståhlberg i Göteborg 1955.

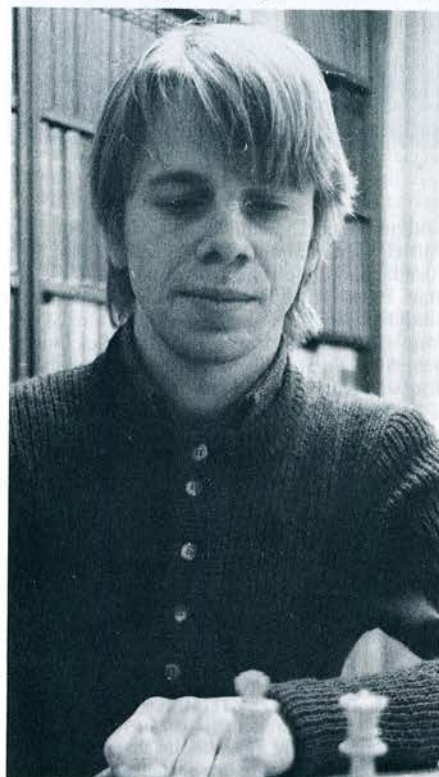

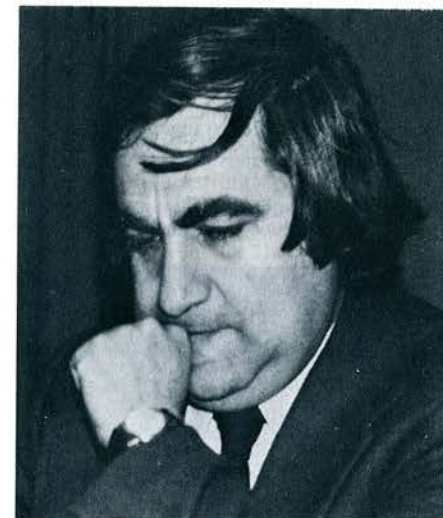
Foto: Björn Johansson

Det var andra gången som Ulf spelade kval till interzonturnering. Förra gången var i Prag 1970.

Matchen var kort och en olycka kunde lätt hända, det kunde i så fall vara svårt att hinna reparera den. Men Ulf var sammanbiten och koncentrerad. Han stod bättre i mittspelet i samtliga partier. Att han skulle förlora var så gott som uteslutet. Däremot kunde ett oavgjort slutresultat bli verklighet. Då hade man fortsatt med spel till första vinstpartiet.

Ulfs dilemma var som vanligt tiden. I de båda första partierna satte han bort största delen av sin fördel strax innan tidskontrollen. Han bytte dam, vilket Padevski tjänade på. Samma visa i tredje partiet fast där byttes inte dam vilket hade varit till Ulfs fördel. När sekundvisaren började röra sig för sista halvminuten och Ulf fortfarande hade flera drag kvar att göra började publiken vrida sig i stolarna. Ulf gjorde sina drag, prantade ned dragen i protokollet och konstaterade att han hade ungefär 5 sekunder till godo för sista draget. Efter en i åskådardögon alldeles för lång lutare gjorde han sitt 40:e drag och kläppen hängde darrande kvar. Det var bara tur att ingen åskådare fick en hjärtinfarkt. Ulfs fördel var så stor i avbrottet att segern var odiskutabel.

— Man hinner tänka mycket på 5 sekunder var Ulfs kommentar.

Trivsamma Nikola Padevski från Bulgarien hade inget emot att ställa upp på bortaplan — en angenäm bekantskap för Arboga-publiken.
 Foto: Jan Berglund

Ulf Andersson — Nikola Padevski

Foto: Jan Berglund

I fjärde matchpartiet bjöd Padevski resignerat remi i bättre ställning. Redan i Pula undrade Padevski (42 år) vad han skulle i interzontturneringen att göra. Han sade att det vore bättre om Ulf fick chansen då han fortfarande var ung och hade karriären framför sig. I Arboga nämnde han samma funderingar. Som ytterligare ett bevis på dessa åsikter kan Padevskis beslut att acceptera Arboga som matcharena ses. Matchen skulle enligt Fides regler spelats i neutralt land.

*

VM-kvalmatchen blev en fullständig succé för arrangörsklubben Arboga SK. Spelarna var nöjda med så väl matcharrangemangen som sidarrangemangen. Publiken var mer än nöjd.

Klubbens bättre spelare tillsammans med sverigemästaren Axel Ornstein och den bulgariske

Ornstein och Padevskis sekundant Ljuben Popov. Foto: Jan Berglund

sekundanten Ljuben Popov kommenterade partiet i en demonstrationssal samtidigt som åskådarna kunde följa partiet på två TV-skärmar. På så sätt fick de atmosfären från podiet samtidigt som de kunde ställa frågor om oklara drag. Så snart partierna var klara fick publik och press en stencil med dragföljden samt utdrag ur kommentatorernas diskussioner.

Att sedan Ulf Andersson i sin hemstad Arboga lyckades kvalificera sig till interzontturneringen var pricken över i.

Jan Berglund

Harry Schüssler segrade åter i Snabbschack—SM

Tävlingen spelades i Stockholm den 13–14/3 och samlade 74 deltagare som spelade 12 ronder Monrad med för denna SM-tävling sedvanlig betänketid, 20 min per spelare och parti.

Harry Schüssler upprepade sin seger från föregående år och belade förstaplatsen på 9 1/2 poäng före närmast Per-Inge Helmertz, Lund, 9. Därefter följde 3–5 Bo Bengtsson, Solna SS, Peder Berkell, Hägersten SK och Jan Ohlin, Limhamn SK, 8 1/2, 6—12 Tom Wedberg, Wasa SK, Christer Niklasson, Hägersten SK, Leif Fredriksson, Karlskoga SK, Lars Karlsson, Vällingby SS, Åke Olsson, Wasa SK, Göran Rörvall, Akad. SK, Uppsala, och Felix Nordström, Wasa SK, 8

Jan Berglund

Några ord med Ulf Andersson

Sedan 1969 kan man säga att Ulf Andersson varit professionell schackspelare. Vad som egentligen satte igång det hela är kanske svårt att precisera. Det som öppnade de stora möjligheterna var enligt Ulf egentligen sista ronden i SM i Sundsvall 1969.

– Jag vann mitt parti medan mina två huvudkonkurrenter Börje Jansson och Åke Olsson remiserade. På så vis kom vi tre att dela första platsen och sedermera spela isär om SM-titeln.

Sveriges Schackförbunds centralstyrelse var tvungna att nominera två kandidater till zontturneringen (första etappen i VM-kvalificeringen) innan särspelet hann avgöras. Att Börje Jansson skulle vara en av dem var det inget tvivel om. Han hade visat stabil form i flera år. Eftersom Ulf var ung, då bara 17 år, och verkligen hade visat att han var på uppåtgående fick han den andra platsen. Det dröjde bara ett drygt år innan han blev internationell mästare. Sedan kom stormästartiteln av bara farten och idag är Ulf rankad på en delade 15:e platsen i världen.

Ulf tillhörde de spelare som varit flitigast i elden. Det har inte blivit många stunder över att tillbringa hemma i Arboga.

– I Holland har jag spelat mycket. De arrangerar många stora schackturneringar. Just i Wijk aan Zee spelade jag min första inbjudningsturnering som var kvalificerande för IM-titeln. Jag lyckades vinna den och fick min första IM-inteckning. Sådana minnen sitter kvar.

Senaste året har Ulf deltagit mer sparsamt i turneringar.

– Det beror på att jag en gång accepterade att spela Capablanca Memorial 1974. Jag vann även den turneringen och blev därmed inbjuden till 1975 års upplaga. Under min tid på Kuba träffade jag en trevlig flicka. Vi gifte oss i september förra året strax innan zontturneringen.

Ulf har försörjt sig på att spela schack sedan 1969. Men nu har han börjat fungera som tränare för den kubanska schackfederationen.

– Det har inte varit så mycket att göra än men på Kuba finns det ett stort schackintresse. Många studerande har lite mer tid över för schack än andra och där försöker jag göra en insats. Men det behöver inte betyda att jag blir kuban för alltid. Visserligen trivs jag bra där. Man lever ett behagligt liv. Efter revolutionen

verkar människorna ha fått det bättre. Man märker ingen speciell skillnad mot livet i Europa.

– Vad säger din fru om att du håller dig undan i två månader?

– Det är väl ingen som är glad åt det. Sedan när mitt ettårskontrakt går ut, kommer antagligen Lodes att följa med lite mer.

– Så du tänker inte låta förlänga kontraktet?

– Det är helt och hållet upp till mig själv, men det är inte så säkert.

KRAHLS korsord – en populär pristävling

Att av antalet insända lösningar bedöma hur attraktiv läsarna finner en pristävling är alltid vanskligt, en del lösare deltar ej i tävlingen, en del hakar upp sig på något, en del ströläser och nöjer sig med vetskapen om att veta några svar.

Även med dessa reservationer är det uppenbart att ett schackkorsord är en angenäm förströelse för åtskilliga av TfS:s läsare.

Här de rätta svaren: **Vågrätt 1.** Elektroteknik 8. Canal 9. Ekorren 11. Agnes 13. Lars 15. Sits 16. Knezevic 17. Inpå 19. Ghia 20. Aljechin 21. Rona 22. Arab 24. Stuss 27. Elliot 28. Ursöt 29. Arbogatrakten. **Lodrätt: 1.** Excelsiortema 2. Exner 3. Tula 4. Owen 5. Elos 6. Norwich 7. Kungsgambiten 10. Kereshus 12. Greveätt 14. Skåla 15. Signa 18. Pannlob 23. Ryskt 24. Sorg 25. Utåt 26. Suba.

Några kommentarer från KRAHL: **Våg: 1.** V. var professor i el. teknik vid Ljubljanas universitet. **8.** C. sedan länge naturaliserad italienare och f ö välkänd på den internationella arenan. **11.** Agnes Litzemberger—turneringarna i Schweiz. **13.** Bäckström. **16.** Vann nyligen en rätt stark turn. i CS, säkerligen en coming man. **19.** Volkswagenwerks Karman-Ghia vagnar var rätt kända på sin tid. **21.** Petrosjans hustru, som ofta är med på hans resor, är enligt många bedömare ingen turduvva precis. **22.** Den berömda Stamma från Aleppo, en av schackhistoriens stora. **27.** På tidigt 1900-tal, men ändå. **Lod: 1.** Den berömda 5-dragaren från 1850-talet som bildat skola. **2.** E. var under trettio år eller mera en av kanonerna i det gamla Österrike-Ungern, från mitten på 1890-talet till mitten på 1920-talet. På sätt och vis deras eviga tvåa. Hade för övrigt en namn som bestämt var problemkomponist e.d. **3.** Tularemi bör man inte ådraga sig. I Tula spelades storsyska mästerskapet 1974. Vill minnas att T f ö är eller var vida bekant för sin klocktillverkning. **4.** Fader Owen, som levde till 1901 för resten, var en av Englands bästa spelare på sin tid. Han blev

bortåt nitti eller mer. 10. Som minne över Keres har man inrättat ett sportens (schack-) Keres-hus. 18. Pannloben, en del – kanske den största, av stora hjärnan. 23. Heter numera Ryskt försvar eller Petroffs försvar, kanske även annat. 26. Suba blev nyligen IM i Rumänien, dvs han är rumän. Måste erkänna att S är relativt obekant, men allt ska ju inte vara så lätt heller.

Ett och annat från lösarna. Erik Mossborn, Malmö, fann korsordet medelsvårt med undantag av "några hårda knutar". Nu blev såväl en knut som annat fellöst men Mossborn var i gott sällskap. Experter som A.E. Axelson, Linköping, von Steijern, Västervik, Sven Hagberg, Gävle, Olle Smith, Munkedal och Artur Andersson, Kristianstad, hörde även till dem som bland andra missat något eller några ord. Arne Brandt, V. Frölunda, hade enligt egen utsago chansat vilt med diverse lösenord men ideligen träffat rätt. Inköp av penninglott rekommenderas.

Var korsordet för svårt – skriv gärna några rader! TFS lär kunna övertala KRAHL att återkomma, speciellt sedan han läst att Carl-Eric Erlandsson, Lund, tycker att "schackkorsordet är årets höjdpunkt i TFS". Ett sådant yttrande måste ju TFS:s redaktör återge med en viss tvekan (det finns väl förhoppningsvis ett och annat av intresse i TFS förutom KRAHLS korsord) men låt gå, med en kvarvarande känsla av julefrid får det passera.

Pristagare: 1. Mats Lindholm, Hässleholm, Kr 60:—, 2. Carl-Eric Erlandsson, Lund, Kr 40:—, 3. Owe Håkansson, Hässleholm, Kr 30:—, Bokpriser till Jan Frise, Malmö, Arne Brandt, V. Frölunda, samt Lars-Åke Svensson, Stockholm.

LGR

Dover Publications Inc., 180 Varick St., New York är som känt ett förlag som satsar mycket på nyutgåvor (fotografiska reproduktioner) av gamla och nya (=tillräckligt gamla) schackböcker alla kategorier. Under 1920-talet och 1930-talet var det 8 mestare som utgjorde det absoluta toppskiktet i den internationella schackvärlden: Aljechin, Botvinnik, Capablanca, Euwe, Fine, Flohr, Keres och Reshevsky. De möttes alla i AVRO-turneringen 1938 och segern som gick till Keres gav honom rätten till titelmatch om VM. Euwe presenterade sina motståndare inför denna turnering i en bok, var andra engelska upplaga 1945 nu

föreligger i ett omtryck. Den heter "Meet the Masters", och översattes från Euwes original av L. Prins och B.H. Wood. Priset är \$ 3.50.

Åren 1952 och 1955 utgavs en jättelik samling partier från matcher och turneringar under ett och ett halvt århundrade av Tartakower och du Mont. De föreligger nu i nytryck: **500 Master Games of Chess**, pris \$ 6.00 och **100 Master Games of Modern Chess**, pris \$ 2.50. Med en sådan partisamling till hands sparar man hundratals turneringsböcker och tusentals kronor. En snabbgenomgång ger vid handen att de båda volymerna på 860 sidor täcker tiden perioden 1794–1951 och att många "evergreens" är med. Ett par svenska "odödliga" partier har också fått plats, men boken är avsedd för anglosaxiskt språkområde och därför får Lundin, Stoltz och Ståhlberg finna sig i att figurera i förlustpartier mot briter och amerikaner. Lundins berömda prisbelönade parti mot Szabo i Groningen kan man förstås inte gå förbi, och inte heller Ståhlbergs vinst mot Sefc i Trencianske Teplice 1949, ett parti som vinnaren själv ansåg vara ett av de allra bästa han någonsin spelat.

E.U.

Gunnar Johansson: Schackgeniet Anatolij Karpov. Förlag: Prisma. 153 sid. Kart. Pris: ca Kr 25:—.

En schackbok på svenska, därtill författad av TFS:s medarbetare Gunnar Johansson, det känns nästan som en plikt att omgående gräva djupt i lådan med superlativer. Lyckligtvis behövs dock inget avkall på objektivitet, här föreligger en förstklassig schackbok som väl hävdar sig bland såväl utländska publikationer som tidigare välkomna schackutgåvor från Prisma.

Anmälararen har, med rätt eller orätt, alltid haft en känsla av att Anatolij Karpov är en av schackhistoriens mest "okända" världsmästare. Johanssons bok bekräftar åtminstone delvis denna åsikt. Trots Karpovs snabba karriär bröt han sig inte in i världseliten med explosionsartad kraft, han blev bara undan för undan allt bättre, det var som om han var programmerad att bli världsmästare. Och det blev han – givetvis i grunden beroende på att han är en schackbegåvning av superklass.

Boken om Karpov blir även en historik över de senaste årens schackhändelser, blandad med kommentarer om ett och annat, naturligtvis även om den följdriktiga, men inställda, höjdpunkten (hittills) i Karpovs karriär – "VM-matchen" mot Bobby Fischer. Allt skildrat i Gunnar Johanssons lediga och högst personliga stil. En lättläst och innehållsrik bok, ett stort antal diagram gör det möjligt för en bekväm läsare att följa med vad som händer utan att ideligen plocka fram schackbrädet.

LGR

Det är svårt, för att inte säga omöjligt, att få plats med allt som borde vara med i TFS. I detta nummer har flera medarbetare råkat illa ut, bl.a. vår förbundskapten, vars fylliga reportage från landskampen mot Norge måst inskränkas till nedanstående rader. Vi återkommer dock med några instressanta ställningsbilder i nästa nummer!

Norgeseger i landskampens sista minuter

Norge vann en knapp seger med 10 1/2—9 1/2, när årets landskamp avgjordes i Oslo under veckoslutet 14—15 februari. I första omgången blev kampen mycket jämn och slutade 5—5. I den andra såg det ut som om vi skulle vinna med bred marginal, men så kom det stora raset i landskampens elfte timme....

Årets landskamp mot Norge blev någonting av en experimentlandskamp. Sverige ställde nämligen upp med ett "handplockat" landslag med stark "landskapsanknytning". För en del av utgifterna stod några av våra distriktsförbund och detta gjorde att undertecknad vid sin uttagning försökte åstadkomma en balanserad fördelning mellan spelarna från olika distrikt. Tanken var också att ge våra mindre matchade spelare en chans, vilket dock inte alls

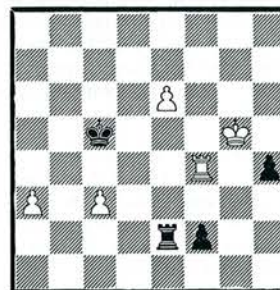
betyder att vi underskattade norrmännen. I tvartom. En knapp seger i Oslo 1974, oavgjort i Borås i fjol och stryk med 2—4 i Hindås var tillräckligt respektgivande resultat.

Antagandet att vår "andra tia" på rankinglistan inte går av för hackor och inte är så mycket sämre än den första, om vi undantar Ulf Andersson och Ornstein, besannades i stort sett genom slutsiffrorna.

NORGE			SVERIGE			
1/ IM Øgaard	1/2	1/2	—	Wahlbom	1/2	1/2
2/ IM Zwaig	1	0	—	Uddenfeldt	0	1
3/ Poulsson	1/2	1	—	Kinnmark	1/2	0
4/ Wibe	1/2	—	—	Niklasson	1/2	—
				Kjølberg	—	0
5/ IM Johannessen	0	1	—	Liljedahl	1	0
6/ Hoen	1	1/2	—	Lekander	0	1/2
7/ Gulbrandsen	0	—	—	Wedberg	1	1
8/ Ofstad	1/2	1	—	Helmerz	1/2	0
9/ Klingen	0	1/2	—	Svensson	1	1/2
10/ Trolldalen	1	0	—	L. Karlsson	0	1
	5	+5 1/2	=	10 1/2		
					5	+4 1/2 =
					9 1/2	

Ett slutspel

Wedberg

Gulbrandsen

Det ser ut som om svart kunde vinna elegant med: 50. — Kd6 51. Kxh4 Te4!, men det är bara en synvilla (eller om man så vill – fälla), ty på 50. — Kd6?? följer 51. e7! Kxe7 52. Kxh4 och nu strandar Te4 på att tornet slås med schack! Men Wedberg genomskådar det hela och avgör partiet på det enda möjliga sättet:

50. — h3! 51. e7 h2! 52. Txf2 Txf2 53. e8D Tg2+! (denna mellanschack avgör) 54. Kf5 h1D 55. Dc8+ Kb5 56. c4+ Ka4 och vit gav slaget förlorat.

A. Hildebrand

Välkomna till SM 1976

April månad är inne. Över hela vårt land, i hem och på arbetsplatser, planerar man för sommarens semester. Våra tiotusentals schackspelare gör detsamma. Men något tusental av dem har redan sina planer färdiga – man skall ägna en del av semestern åt årets schack-SM!

För många schackspelare är detta årets höjdpunkt. Då träffar man goda vänner, nya och gamla, kanske sådana man ej träffat sedan förra årets SM. Man får leva för schacket, prata om det, spela själv och se på andras spel. Är man särskilt gynnad, har man någon eller några av den egna familjen med på SM-orten. Då lever man både familjeliv och schackliv – och njutningen blir dubbel.

Att arrangera ett SM i våra dagar är ett oerhört arbete. Det är tusen och en saker som måste planeras och uträttas. Och många av dem i en mycket stor skala, eftersom deltagarantalet nu är så stort.

Jag vet, att våra vänner i Motala arbetat hårt och träget under mycket lång tid för att förbereda årets SM. Allt talar för att vi alla utsocknes kommer till ett synnerligen väl förberett arrangemang. Låt oss tacka våra Motala-kamrater genom en god och glad stämning och vårt allra bästa spel.

Kom i stora skaror – kom med glad förväntan och harmoniskt sinne – kom med Ditt bästa spelhumör! Låt oss än en gång få ett par ljusa, minnesvärda veckor!

VÄLKOMNA TILL 1976 ÅRS SM I MOTALA!

Birger Öhman.

Denna bild passar kanske inte direkt ihop med förbundsordförandens entusiastmerande ord om SM i Motala men frestelsen blev för stor. Nog ser han festlig ut, Birger, när han litet tveksamt prövar på ett drag med c-bonden.

Foto: Björn Johansson

"CO-OP Stockholm 1976"

Så lyder arbetsnamnet på den internationella storturneringen (se även TFS 10/1975) som kommer att anordnas i Stockholm med finansiellt stöd av KF och Konsum Stockholm. En arbetsgrupp inom Stockholms SF sänder i dagarna ut inbjudningar och har kommit fram till följande. Turneringen spelas under tiden 28/8—5/9 1976 med ca 40 deltagare varav 10—14 svenskar, 8 från övriga Norden och 21 från utlandet. Inbjudningar har utgått till spelare i samtliga europeiska länder jämte några ytterligare (17 GM, resten IM eller IM-in-teckning). Spelform 9 ronder schweizersystem (Harkness) med 40 drag/ 2 1/2 t, därefter avbrott.

Den sammanlagda prissumman blir Kr 52.000:—, 1. Kr 15.000:—, 2. Kr 10.000:—, 3. Kr 7.000:— samt fallande skala, 10:e pris Kr 1.000:—.

Omöjlig uppgift för Lunds ASK i Europacupens semifinal.

Sovjetiska Burevestnik blev en alltför hård nöt för LASK att knäcka, lundenserna kan dock vara mer än nöjda med sitt fina avancemang till semifinal. Att det sedan blev tvärstopp mot ett sovjetiskt lag med Smyslov, Tajmanov, Gulko och Balasjov i spetsen är sannerligen inget att säga om.

Resultat: Wahlbom—Smyslov 0—2, Krantz—Tajmanov 1/2—1 1/2, Helmertz—Gulko 0—1, Helmertz—Balasjov 1/2—1/2, Wirgren—Balasjov 1/2—1/2, Wirgren—Dvoretiskij 0—1, Korman—Dvoretiskij 1/2—1/2, Korman—Alburt 1/2—1/2, Thapper—Alburt 0—1, Thapper—Bagirov 0—1. 2 1/2—9 1/2. Burevestnik möter i finalen västtyska Solingen.

Inbjudan till Sveriges Schackförbunds kongress och turneringar i Motala den 4 – 18 juli 1976

Enligt vederbörligt beslut skall 1976 års kongress med SM-tävlingar arrangeras i Motala. Motala Schacksällskap har åtagit sig att arrangera SM-tävlingarna.

Enligt § 5 i Schackförbundets stadgar kallar härmed Centralstyrelsen distriktsförbunden till kongress i Motala lördagen den 10 juli 1976.

Samtidigt inbjuder Centralstyrelsen och arrangörerna till årets SM-tävlingar under tiden 4 – 18 juli 1976 enligt härefter följande program och bestämmelser.

Turneringarna:		SM	M	Jun
Ronder och tidsprogram		grupp	klass	klass
Söndag	den 4 juli	09.00—14.00	1	1
		16.00—21.00	2	2
Måndag	den 5 juli	09.00—14.00	H	H
		16.00—21.00	3	3
Tisdag	den 6 juli	09.00—14.00	H	1
		16.00—21.00	4	2
Onsdag	den 7 juli	09.00—14.00	H	H
		16.00—21.00	5	3
Torsdag	den 8 juli	09.00—14.00	H	H
		16.00—21.00	6	4
Fredag	den 9 juli	09.00—14.00	7	5
		16.00—21.00	H	H
Lördag	den 10 juli	11.00—13.30	Kongressförhandlingar	
		13.30—15.00	Gemensam måltid	
		15.00—	Kongressförhandlingar	

			SM	M	Jun	Övriga
			grupp	klass	final	klasser
Söndag	den 11 juli	09.00—14.00	8	6	1	1
		16.00—21.00	9	7	H	2
Måndag	den 12 juli	09.00—14.00	H	H	2	H
		16.00—21.00	10	8	H	3
Tisdag	den 13 juli	09.00—14.00	H	H	3	4
		16.00—21.00	11	9	H	H
Onsdag	den 14 juli	09.00—14.00	H	H	4	5
		16.00—21.00	12	10	H	6
Torsdag	den 15 juli	09.00—14.00	13	11	5	H
		16.00—21.00	H	H	H	7
Fredag	den 16 juli	09.00—14.00	14	12	6	8
		16.00—21.00	H	H	H	H
Lördag	den 17 juli	09.00—14.00	15	13	7	9
		16.00—21.00	H	H	H	H
Söndag	den 18 juli	10.00—	Blixtturnering och avslutning			

H = Hängpartier.

Arrangörerna förbehåller rätt till smärre ändringar i spelprogrammet.

Lokaler

Kongressförhandlingarna hålles på Motala Stadshotell i centrum. Turneringarna spelas i Sporthallen, Östermalmsgatan, ca 500 m från järnvägsstationen.

Kongressens kansli

Anmälningar och övrig skriftväxling sändes under adress: Motala Schacksällskap, Box 135, 591 01 Motala.

Tiden 1.6 — 27.6 hålles kansliet öppet för telefonsamtal måndagar och torsdagar kl 18.00 — 20.00 tel 0141/101 59.

Tiden 28.6 — 2.7 hålles kansliet öppet för telefonsamtal varje dag kl 12.00 — 14.00 samt 17.00 — 19.00 tel 0141/122 85.

Tiden 3.7 — 19.7 hålles kansliet öppet varje dag kl 08.00 — 22.00 tel 0141/122 85.

Tävlingsorganisation

Organisationskommitté: Örjan Andersson, Rolf Isaksson, Rolf Karlsson.

Tävlingskommitté: Överledare Örjan Andersson, SSF:s representant och tävlingsledare Sture Hedberg, tävlingsledare för juniorerna Lars Bäckström, skattmästare Rolf Karlsson samt Rolf Isaksson, Lars Blom och Jan Pettersson.

Tävlingsläkare: Erik Karlmark.

Anmälan

Anmälan om deltagande i turneringen sker på särskilt formulär till eget distriktsförbund senast den 10 maj 1976. Distriktsförbunden skall senast den 20 maj insända alla anmälningar till Motala Schacksällskap, Box 135, 591 01 Motala. Startavgifterna insättes samtidigt på postgiro nr 828635-3 Motala Schacksällskap. Vid anmälan är gällande ratingtal från den 1 maj obligatorisk uppgift. **Anmälan godkännes enbart om den går genom respektive distriktsförbund**, som skall kontrollera att varje deltagare ej anmäles till högre spelklass än han (hon) är berättigad till enligt SSF:s tävlingsbestämmelser. Anmäld spelare, som av någon anledning ej kan komma till start, måste meddela detta senast den 20 juni direkt till turneringsledningen. Senare återbud kan ej godkännas, då återbetalas ej startavgiften.

Personlig inställelse måste absolut göras senast kl 22.00 dagen före respektive klassers första rond. Deltagare, som ej inställer sig enligt ovan, förlorar rätten att starta i turneringen. Undantag kan av tekniska skäl inte komma i fråga.

Förening eller distriktsförbund är skyldiga att på anmodan medföra schackur och spel till ett antal som motsvarar halva antalet anmälda deltagare.

Logibeställning

Reso i Motala har hand om rumsfördelning och ordnar eventuellt reserabatt. Speciella formulär för rums- och resebeställning kommer att distribueras genom distriktsförbunden. Insänd beställningarna snarast dock senast den 15 maj 1976. Logibekräftelse och preliminär lottning utsändes senast den 20 juni 1976.

Övrigt

Gynna Sporthallens cafeteria, som har full service. För mat i övrigt hänvisas till flera matställen belägna i centrum.

Goda camping- och badmöjligheter i Varamobaden, Motala och Vätterviksbadet, Vadstena, ca 12 km från Motala.

Startavgifter, priser och titlar

SM-gruppen

Startavgift 125 kronor, 16 deltagare enligt SSF:s tävlingsbestämmelser. Segraren erövrar titeln Sverigemästare och har rätt att delta i SM-gruppen åren 1977, 1978 och 1979. Segraren får dessutom en inteckning i Collijns vandringpris och erhåller en miniatyr av detsamma. Andra och tredje pristagarna blir kvalificerade till SM-gruppen åren 1977 och 1978. Penningpriser utdelas enligt följande: 2.000:—, 1.500:—, 1.000:—, 700:—, 400:—.

Damklassen

Startavgift 60 kronor, turneringen spelas enligt tävlingsform som bestäms av deltagarantalet, dock med högst 9 ronder. Segrarinnan erövrar titeln Svensk Mästarinna och erhåller Collijnplakett i silver. Särskilda minnespriser utdelas dessutom.

Oldboysklassen

Startavgift 90 kronor. Berättigade att delta är spelare som under 1976 fyller minst 65 år. Deltagarna uppdelas i en 10-manna elitgrupp, som spelas enligt Bergers system och en allmän grupp som spelas enligt Monrads system (högst 9 ronder). De senaste 5 årens oldboysmästare är kvalificerade för elitgruppen, vars övriga platser besätts på basis av spelarnas ratingtal. Segraren i elitgruppen erövrar titeln Svensk Oldboysmästare. Särskilda minnespriser utdelas i båda grupperna.

Mästarklassen

Startavgift 125 kronor. Grupper med högst 14 deltagare i varje grupp. Gruppsegraren erövrar rätt att delta i SM-gruppen 1977 samt får Collijnplaketten i guld. Spelare som ej uppnår 45 vinstprocent eller 50 % minus en halvpoäng nedflyttas till klass I.

Penningpriser utdelas enligt följande: 500:—, 300:—, 200:—, 125:—.

Klass I

Startavgift 100 kronor. Grupper med 10 deltagare i varje grupp. Gruppsegraren erövrar titeln Mästare och erhåller Collijnplaketten i silver. Spelare som utan att vinna en grupp erhåller 80 % av möjliga poäng erhåller också titeln Mästare. Spelare som ej uppnår 45 vinstprocent eller 50 % minus en halvpoäng nedflyttas till klass II.

Penningpriser utdelas enligt följande: 200:—, 150:—, 100:—.

Klass II

Startavgift 90 kronor. Grupper med 10 deltagare i varje grupp. Gruppsegraren erövrar titeln Förstaklassspelare och erhåller Collijnplaketten i brons. Spelare som utan att vinna en grupp erövrar 80 % av möjliga poäng erhåller också titeln Förstaklassspelare. Särskilda minnespriser utdelas till de tre bästa i varje grupp. Penningpriser utdelas ej.

Juniorklassen (Öppen för flickor och pojkar)

Startavgift 60 kronor. Berättigade att delta är spelare som under 1976 fyller högst 18 år. Klassen indelas i en förturnering med 8 Monradsgrupper och en finalturnering enligt Bergers system för de 8 gruppsegrarna. Anmälan till juniorklassen kan kompletteras med anmälan till seniorklass. Vid avancemang till finalen återbetalas denna startavgift. Gruppsegrarna i förturneringen erövrar titeln Förstaklassspelare samt erhåller Rogardplaketten i silver. Dessutom får varje gruppsegrare 150 kronor som bidrag till uppehållet under finalveckan. Segraren i finalen erövrar titeln Svensk Juniormästare samt titeln Mästare och får Rogardplaketten i Guld. Minnespriser utdelas såväl i förgrupper som finalgrupp.

Juniorklass för flickor

Startavgift 60 kronor, berättigade att delta är flickor som under 1976 fyller högst 18 år. Turneringsformen bestäms av deltagarantalet, dock med högst 9 ronder. Segrarinnan erövrar titeln Svensk Juniormästarinna och erhåller Rogardplakett i guld. Särskilda minnespriser utdelas dessutom.

Observera att i startavgiften för de olika klasserna ingår den av kongressen i Göteborg 1975 beslutade extra avgiften på 25 kronor.

Kongressmästerskap för föreningar

Bästa förening erhåller en inteckning i vandringpriser gällande kongressmästerskap för

föreningar. Resultatet beräknas så, att varje förstapris i en grupp ger 3 poäng, varje andrapris ger 2 poäng och varje tredjepris ger 1 poäng.

VÄLKOMNA!

Centralstyrelsen Motala Schacksällskap

Inbjudan till sommarens träningsläger

Veckan före SM i Motala anordnar ungdomskommittén som vanligt ett träningsläger i schack och idrott, till vilket schackintresserade flickor och pojkar i åldern 14–18 år hälsas välkomna.

Läget börjar på midsommardagen den 26 juni och avslutas lördagen den 3 juli, dagen före första rond i SM och JSM. Det anordnas på Vättervägen, Varamobadet, strax intill Motala, där de vackra omgivningarna vid stranden av Vättern inbjuder till friluftsovingar av olika slag. För idrotten svarar erfarna ledare, för schackteori och schackträning kända mestare och instruktörer.

Anmälningar kan insändas enskilt eller via distriktens schackinstruktörer och skall ha inkommit till Sveriges Schackförbund, Brännkyrkagatan 71, 117 23 Stockholm, tel 08/69 48 07, senast den 1 juni. Ange i anmälan din adress, telefon, ålder och klubbtilhörighet samt berätta något om dina schackresultat – en viss vana vid tävlingsschack förutsättes. Plats beräknas för omkring 30 juniorer, varav en från vart och ett av de nordiska grannländerna.

Lägeravgiften, kr. 275:—, inkluderar helinackordering men ej resa och kan betalas på läget eller i förväg insättas på ungdomskommitténs postgirokonto nr 57 05 27-2.

Väl mött på Vättervägen i sommar!

Sveriges Schackförbund
Ungdomskommittén

Rockaden Open 1976

SK Rockaden firar 55-årsjubileum och inbjuder spelare tillhörande Stockholms SF till en tävlingstävling inför SM 1976. Tävligen anordnas i samarbete med Stockholms SF och är kvalificerande för uppflyttning inom förbundet. För upplysningar ring Yngve Pettersson 18.00—20.00 08/476652.

Allsvenska serien 1975 — 1976

I div. I Norra gick slutsegern till Vällingby SS före SK Rockaden, Stockholm. Segrare i div. I Södra blev Lund ASK, Lundby SS tog andraplatsen. Dessa fyra gick alltså till finalspel i Stockholm. Nedflyttade ur de två högsta divisionerna blev Jacobsberg SS, Södra SS, SS Manhem och Limhamn SK II. Segrare i de 4 div. II-grupperna, Hägersten SK, SK SASS, Stockholm, SK Kamraterna, Göteborg, och Lunds ASK II återfinns i div. I kommande spelsäsong.

Slutliga tabellställningar för samtliga grupper i allsvenskan i nästa nr av Tfs.

PS: I den allsvenska finalen segrade Lund ASK överlägset före SK Rockaden, Vällingby SS och Lundby SS.

Fritiof spelar schack

De flesta har väl läst den bekanta sången ur Esaias Tegnér's Fritiofs saga, där Björn och Fritiof sitter inbegripna i ett schackparti, då fosterfadern Hilding kommer in och vill, att Fritiof skall hjälpa kungarna Helge och Halfdan mot kung Ring. Fritiof besvarar hans yrkanden på ett sinnrikt sätt, medan han samtidigt kommenterar partiet. Elakt folk påpekar, att hela historien är otrolig, eftersom schackspelet inte kom till Norden förrän flera hundra år senare än tiden för handlingen.

Men jag ber läsarna bortse från dylika småaktigheter och i stället titta på den rekonstruktion av partiet, som jag efter idogt arbete åstadkommit. Det visade sig, att Tegnér har råkat ut för ett par väsentliga missuppfattningar, varför jag – utan litterära anspråk – nödgats skriva om hela sången. Bland annat tänkte sig Tegnér, att Fritiof var sur på kungarna, men huvudorsaken till att han nekade att ställa upp i matchen var, att han ansåg sig vara i dålig form, något som också bekräftas av det svåra felet i 8:e draget. Hela partiet visar tydligt, att speltekniken gått oerhört framåt sedan vikingatiden. – Björns efternamn är en osäker rekonstruktion, som endast grundar sig på att det i en senare sång i diktyckeln står: "Men Björn den glade / log högt och sade /..."

Nu följer först partiet, sedan den omarbetade sången och slutligen några kommentarer.

Nr 26 PREUSSISKT

Spelat i Framnäs schackklubb
B. Glade — F. Torstensson

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Le4 Sf6 4. Sg5 Lc5!? 5. Sx7 Lx2? 6. Kx2 Sxe4? 7. Kgl Dh4 8. Df1? 0—?? 9. Sh6? Kh8 10. Dxf8 matt.

*Björn och Fritiof sutto båda
på en schackklubb och höll låda.
Silver var den ene utan
och den andre utan guld.
Då sa' Fritiof: "Låt oss spela,
det kan sorgerna fördela.
Nej, till höger vita rutan,
gamle fosterbroder huld."*

*Då steg Hilding in. "Sitt neder! – 1)
Inga omdrag, Björn, jag beder.
Preussiskt har vi hunnit börja,
"nattåget" vi tar i dag." 2)
Björn han sade: "Springarn g5
väl besvaras bäst med d5.
Löparn c5? Vilken smörja,
f-bonden står ju i slag."*

Spela Traxler-varianten!?
*Jag blir nästan stött i kanten. 3)
Men jag tager väl din bonde,
den är gjord att offras opp."
"Drottning, Björn, du fäfangt jagar
var mig kär från barndomsdagar.
Jag skall offra som den onde
akta nu din huvudknopp."*

*"Fritiof, nu jag löparn snyter,
och ditt anfall lätt jag bryter,
när du mig med hästen schackar,
drar jag mig till gl in."
"Björn, jag ser du tornet hotar,
men rockaden nog dig motar."
Hilding hoppar in och snackar:
"Torn till f8 och vinn!" 4)*

*"Fader, dina råd är goda,
för jag gjorde visst en groda."
Björn tar genast dubbelschacken,
kung i hörnet, vit gör matt.
Hilding sad': "Så går det ofta,
när man spelar som en kofta.
Såg du ej, att hästattacken
skulle spela dig ett spratt?"*

*Fritte, du på mig skall höra.
Att en ställning så förstöra!
Dyligt slarv jag vill beklaga,
tänk på matchen mot kung Ring!"
"Fader, ej i första taget
spelar jag i hemmalaget,
Helge, Halfdan är rätt svaga,
men jag ser ju ingenting!" 5)*

1) I egenskap av lagledare vill Hilding samla ihop spelare till hemmamatchen mot kung Rings starka lag.

2) Varianten 4. Sg5 kallas ju populärt för "nattåget", vilket är en måhända avsiktlig felöversättning av "Zweispringerspiel im Nachzuge" (inte "Nachzüge"), d.v.s. dubbelspringarspel i efterhand.

3) Björn är något förnärad över att Fritiof väljer den ruffbetonade Traxler-varianten. (Men kommentatorn har själv förlorat ett parti i denna variant mot Sune Hjorth, som överraskade honom med en "rökare" – så underligt det än kan låta.)

4) Den insiktsfulle bakomklykarens anmärkning är helt riktig. Enligt Pachman kan på 8. — Tf8 följa: 9. d3 Sd6! 10. Sxd6? cxd6 11. De2 Sd4 12. Dd2 Dg4 och vinner. Tydligt har varken Björn eller Fritiof läst på sin Pachman ordentligt.

5) I Fritiofs frånvaro slöt matchen med en överlägsen bortaseger.

(Rekonstruktion och kommentarer
av Bengt Ekenberg

Eero E. Böök

MARGATE 1938

Jag lade märke till Gunnar Johanssons analys till partiet Petrosjan–Dorosjkevitz i Tfs/2, där han omnämner Aljechins uttalande om motståndare, som fördärvat det stora schackgeniets konstnärliga skapelse.

Den pilen var en gång riktad mot mig, man kan läsa om det i Tfs 12/1951 i Golombeks Aljechinmemoarer eller leta fram mitt odödliga förlustparti från Margate 1938 i British Chess

Magazine med mina kommentarer eller i Chess med Aljechins. Senare analyser har visat, att 16. e4! varit starkare än Aljechins 16. bxc3 (Suetin), att svart kunnat försvara sig med 16. — Db8! (Paul F. Schmidt, Tallinn, senare Heidelberg, numera Allentown/USA) och att 19. Dh5! vinner mycket snabbare än Aljechins 19. Lf4 (A. Brinkmann i "Schachmeister kämpfen").

Jag anser detta parti vara det intressantaste jag förlorat och Aljechins offer är ju rent fantastiskt, partiet kommer alltid att ha sin plats i schackhistorien. Det är bara skada att Aljechins fäfänga resulterade i krokodiltårarna i partikommentarerna i Chess.

Hälsningar till Tfs och Gunnar Johansson!

(Tfs instämmer i vad Böök skriver och passar gärna på tillfället att visa hur det spelades schack i Margate 1938.)

Aljechin—Böök: 1. d4 d5 2. c4 dxc4 3. Sf3 Sf6 4. e3 e6 5. Lxc4 c5 6. 0—0 Sc6 7. De2 a6 8. Sc3 b5 9. Lb3 b4 10. d5! Sa5 11. La4? Ld7 12. dxe6 fxe6 13. Tfd1! bxc3 14. Txd7! Sxd7 15. Se5 Ta7 16. bxc3! Ke7 17. e4! Sdf6 18. Lg5 Dc7 19. Lf4 Db6 20. Tad1 g6 21. Lg5 Lg7 22. Se5-d7! Ta7xd7 23. Td1xd7? Kf8 24. Lxf6 Lxf6 25. e5! 1—0.

Jan Berglund

Ornstein mot stormästartiteln

Den bulgariska schackklubben Slavia har en hel del starka schackspelare anställda. För dessa försöker man arrangera titelkvalificerande turneringar. Till en sådan i januari månad inbjöds trefaldige sverigemästaren Axel Ornstein. Han fick överta Leif Øgaards inbjudan då den norske internationelle mestaren var förhindrad att delta. Ornstein tackade för förtroendet och vann turneringen vilket gav honom en inteckning i stormästartiteln.

Turneringen bjöd på omväxlande partier. En del spelares prestationer kanske verkar något svaga men de redan etablerade stormästarna hade kanske inte den rätta gnistan. De var helt enkelt beordrade att delta av sin arbetsgivare.

Arrangörerna nådde sitt mål. Ljuben Spasov, som vi känner igen ifrån Rilton Cup, blev stormästare och Nikolaj Radev blev IM. Även den sympatiske jugoslaven Zdenko Krnic tog de stipulerade IM-poängen.

Turneringen var kategori 6 vilket ger 9½ poäng för GM-resultat och 8 poäng för IM-resultat. Redan inom de fyra första ronderna hade Ornstein turneringens tre stormästare, ½ mot Ivan Radulov, 1 mot Guözö Forintos samt ef-

ter en remi 0 mot Nino Kirov. Sedan var det raka spåret med sju ettor innan han kunde säkra stormästarinteckningen och turneringsserien med en remi mot Spassov i näst sista ronden.

Resultat: Ornstein (1M), 10, 2. Spassov, (1M), 9½, 3-6. Forintos, (GM), Krnic. Raddev, Radulov (GM), 8, 7. Ničevski, (1M) 7½, 8-9. Kirov, (GM) Szilagy, 7, 10-12. Antonov, Bonciev, Kaikamschosov, 5, 13. Dimitrov, 2, 14. Uzman, 1.

Vinn Londonkryssning i Stena-Cupen!

Den 9 maj är det dags för fjolårssuccén Stena-Cupen.

Avresa från Stena-terminalen i Göteborg kl. 10.00. De tävlande spelar under överresan till Fredrikshavn en kvalificeringstävling i Bergergrupper, tidshandicap enligt Tusenmannan (15-15, 11-19 resp. 7-23 min.) De bästa går till finalspel i Fredrikshavn.

Priser: 1. 5-dagarskryssning för 2 personer till London.

2. 5-dagarskryssning för 2 personer till Hamburg.

3. Lillsemester för 2 personer till Ham-Hamburg.

Dessutom ett antal övriga priser.

Deltagaravgift: Kr 50:–, juniorer Kr 45:–. Här ingår resa, kaffe och smörgås på överresan, förrätt och varmrätt på återresan samt kaffe och wienerbröd på Frydenstrand Hotell i närheten av Fredrikshavn. **Dessutom** tillkommer startavgiften Kr 30:– för deltagare i turneringen.

Anmälan skall göras senast 30/4 genom inbetalning till Göteborgs Schackförbund, pg 288443-5. Ange klasstillhörighet i Sveriges Schackförbund. OBS. Inga efteranmälningar kan emottas.

Upplysningar: Kent Jägerflod 031/13 86 16 kl 10-14 måndag-fredag.

Göteborgs Schackförbund — Stena-Line

PRESS-STOPP

Ulf Andersson placerades i den interzontturnering (20 deltagare) som i sommar kommer att spelas i Biel, Schweiz. Övriga deltagare blir bl.a. Petrosjan, Geller Tal, Kuzmin, Gulko, Portisch, Larsen, Hübner, R. Byrne, och Matanovic. I den andra interzontturneringen, som spelas på Filippinerna, återfinns Spasskij.

De tre bästa i varje grupp går vidare till kvalmatcher, till dessa går även Kortjnoj och Fischer utan kvalificering. Slutsegraren får 1978 möta Anatolij Karpov i en match om VM-titeln.

Roliga miniatyrpartier

Korrespondenspartier var i huvudsak temat i förra spalten under ovanstående rubrik. Denna gång skall vi göra en snabbinventering av kortslutningar av mer eller mindre allvarligt slag som ägt rum i schackolympiader.

Först ett par klassiker som har stärkt många självförtroende och det är väl troligt att så kommer att ske åtskillig tid framöver:

Gibaud—Lazard, Paris 1924: 1. d4 Sf6 2. Sd2 e5 3. d×e5 Sg4 4. h3? Se3! och vit gav upp. Samma förlopp hade f.ö. partiet Muneanu—Cioara i Budapest 1948.

I Schack-OS i Folkestone 1933 (då svenska försvaret med framgång prövades i större sammanhang för första gången) gick följande par in i världsstatistiken genom att avsluta ett parti efter samma antal drag (Combe—Hasenfuss):

1. d4 e5 2. e4 c×d4 3. Sf3 e5 4. S×e5? Da5+! och förmodligen något bedrövad gav vit upp.

Vi hoppar fram litet i tiden och låter Wade (England och Nya Zeeland ibland) för en gång skull få "briljera" med ett vinstparti. Han är eljest mest känd för sitt famösa simultanresultat i Moskva på 1950-talet när han spelade mot 30 småknattar, ingen över 12 år, med det förbluffande resultatet 10 remi och 20 förlustpartier! I Varna 1964 vann han i varje fall följande parti mot en herre vid namn Kinzel.

1. d4 d5 2. Sc3 Sf6 3. Lg5 e6 4. L×f6 g×f6 5. e3 e5? 6. Dh5 e4 7. f3 f5 9. f×e4 f×e4 9. De5+ uppgivet. "Så dåligt har jag aldrig spelat" utropar säkert många, men det finns värre exempel.

Det är två år längre fram i tiden i Capablancas födelseby, Havanna, Kostjoerin och Lantias svarar för underhållningen och det var den olympiadens kortaste parti:

1. e4 c6 2. d4 d5 3. Sc3 d×e4 4. S×e4 Sbd7 5. De2 Sf6?? 6. Sd6 matt!

Avslutningsvis låter vi Västtysklands stjärna Lothar Schmid demonstrera hur man kan vinna på fall utan att förta sig. Det stackars offret heter Gibbs och var i varje fall i Lugano 1968 från Hongkong:

1. e4 Sf6 2. Sc3 d5 3. e×d5 S×d5 4. Sge2 Sc6 5. g3 Lg4 6. Lg2 Sd4 7. L×d5 D×d5 8. f3 D×f3 9. Tf1 Dg2 och vit kunde lugnt fortsätta sin förmodligen hastigt avbrutna risfrukost.

Jostein Westberg

Jan Berglund

Ulf Andersson — Michail Tal

Det var nog tur att Ulf fick sig en så hård genomkörare mot exvärldsmästaren Michail Tal innan det viktiga VM-kvalet mot Nikola Padevski. Ulf sade i Wijk aan Zee att han inte trodde sig vara ringrostig efter sitt ganska långa speluppehåll. Under talmatchen hade han ändrat uppfattning och insåg kanske att för långa uppehåll har betydelse.

Att Ulf förlorade matchen med knappast möjliga marginal är ingenting att säga om. Tidigare resultat mellan dem visar samma tendens, Ulf har förlorat en gång och övriga partier har slutat remi.

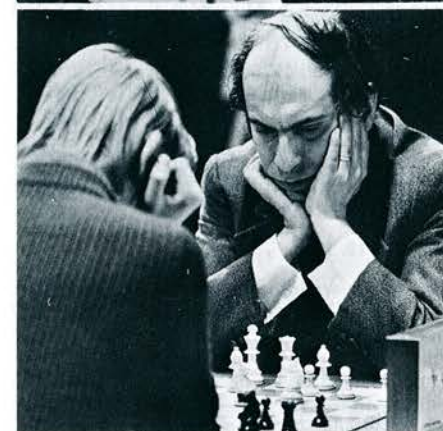
Samtliga partier blev snarlika varandra, speciellt de där Uffe hade svart. Det är ett bra sätt att undersöka en variant, att spela den gång på gång mot starkt motstånd. Sicilianskt parti är mycket svårkött som svart. Har man dessutom en exvärldsmästare mitt emot sig är det inte lätt. Ulf lyckades hålla tre av partierna och började nästan stå bättre i dem när vit hade stängt sin panna blodig mot hans försvar. Ulf har en förmåga att placera sina försvarspjäser så att de snabbt kan bli aktiva om tillfälle bjuds. Nu var Tal speciellt på sin vakt, ryssarna har stor respekt för Ulf. De har lärt sig att man inte kan ta några som helst chanser mot honom utan risk.

Möjligen blev Ulf knäckt av andra matchpartier. Tal spelade som ett barn i öppningen enligt Ulf. Tal själv sade att han kunde gett upp efter sju drag men med tanke på publiken ville han inte göra det. Ulf spelade mycket riktigt upp en klar vinstställning men förhastade sig på slutet. Han såg inte den kombination som Tal till slut lyckades få in. Hade Ulf vunnit det partiet hade förmodligen Tal varit tvungen att satsa på ett annat sätt och matchen fått en helt annan karaktär.

Som det nu gestaltade sig blev matchen knappast någon större succé. Publiken satt i bänkarna och hade tråkigt. Spelarna på podiet manövrerade pjäserna fram och tillbaka till synes utan plan. De spänningsmoment och idéer som låg bakom låg på ett för högt plan för genomsnittsåskådaren. För att åskådarna skulle få ut någonting hade det varit nödvändigt med en kommentator som diskuterade dragen. Publiken måste aktiveras, speciellt när ingenting händer på brädan under fem timmar.

Ulf spelar e7

Trots att PR-värdet kanske inte blev så stort för de närvarande så var matchen som sådan på många läppar vilket naturligtvis är positivt.

Koncenterade schackspelare — vem som vänder "framsidan" till behöver väl inte anges.

Foto: Folke Hellberg/Dagens Nyheter

Ett exempel fick Ulf och jag uppleva på natten efter första ronden. Vi hade tagit en munbit på McDonalds och passerade på återvägen spellokalen. En något förfriskad man, eventuellt härstammande från Stockholms uteliggarkår, dök upp ur ett prång.

— Är det här inne de spelar schack

På vårt jakande svar frågade han om vi spelade schack; på vår fråga hur han trodde matchen skulle sluta fick vi veta:

— Ulf vinner för han är svensk. Och får han svart vinner han absolut. Han är bra på att spela svart. Tal börjar med e2-e4 och då svarar Ulf alltid med e7. Med e7 svarar han.

PARTIER

Partiavdelningen ägnas denna gång huvudsakligen åt Ulf Anderssons matcher mot Michail Tal resp. Nikola Padevski. Även om åtskilligt kanske är välkänt för läsarna genom dagspress anser TFS en fullständig sammanfattning vara självklar.

Samtliga partier är, där inte annat anges, kommenterade av Jan Berglund efter analyser med Ulf Andersson.

Ulf Andersson — Michail Tal

Första partiet

Nr 27 SICILIANSKT

Tal — Andersson

1. e4 c5 2. Sf3 e6 3. d4 cxd4 4. Sxd4 Sf6 5. Sc3 d6 6. f4 a6 7. Le2 Le7 8. 0—0—0 9. Le3

I Wijk aan Zee, 1976, spelade Tal 9. Kh1 mot Ulf. Partiet fortsatte 9.— Dc7 10. De1 Sbd7 11. Lf3 Te8 12. g4 Sb6 13. a4 Lf8 14. Dg3 Sc4 15. g5 Sd7 16. Sde2 Tb8 17. b3 Sa5 18. Lb2 Sc6 19. Dh4 b5 och slutade remi efter 33 drag. Tal var nog av den uppfattningen att kungsdraget är bättre.

9.— Dc7 10. De1

Här står svart inför flera möjligheter. I Wijk aan Zee, 1976, försökte sig Ulf på 10. — Ld7 mot Ljubojević men råkade ut för en präktig smäll. Även om Ulf inte riktigt tror på "Lubans" bondeoffer 11. e5 vågade han inte fresta lyckan. Han tänkte 38 minuter på detta drag och beslutade sig för att bereda plats för löparen, eventuellt springaren, på f8.

Efter 10. — Sc6 11. Dg3 har O'Kelly rekommenderat 11.— d5. Trots att de flesta teoriverk anammat detta ser man sällan draget i praktiken.

10.— Te8 11. Dg3 Sbd7

Ulf vill behålla sin springare och avviker från det teoretiska Sc6. Det var en av baktankarna med 10.— Te8. Springaren kan i vissa varianter vara bra att ha för att gardera punkten h7 från f8. Dessutom får vit problem med var han skall placera sin d4-springare. Eftersom d6-bonden inte kan kategoriseras som svag om svarts e-bonde byts mot vits f-bonde hotar nu även framstötten e5.

12. Sf3

Efter detta drag får vit bekymmer med e4, som i dessa ställningstyper normalt garderas med Lf3.

12.— e5 13. Sg5

På 13. f5 svarar svart 13.— b5 14. Lh6 Sh5 15. Dh3 Sdf6 16. Lg5 Sf4. Kanske skulle vit öppnat f-linjen direkt. Springarutfallet är inte så aggressivt som det ser ut. På sina nästa drag tog spelarna var sin 35-minuterslutare.

13.— b5

På 13. — h6 låg 14. fxe5 Sxe5 15. Txf6 Lxf6 16. Sd5 Dxc2 17. Sxf6+ gxf6 18. Sxf7+ Kh7 19. Sxh6 Dxe2 20. Sf4 i luften.

14. fxe5

14. Sxf7 håller inte riktigt nu, 14.— Kxf7 15. Sd5 Sxd5 (15.— Dd8) 16. fxe5+ Kg8 17. Lh6 g6 18. e6 S5f6.

14. — dxe5

På 14. — Sxe5 finns möjligheten 15. Txf6 Lxf6 16. Sd5 Dd7 17. Sxf6+ gxf6 18. Sxh7+.

15. Tad1?

Tal var inte nöjd alls med detta onödiga drag. Tornet gör ingen nytta på d-linjen nu. Han glömde att svarts nästa drag ger förbindelse mellan tornen och omöjliggör offret på f7. Genast Sd5 hade varit bättre: 15. Sd5 Sxd5 (15.— Dxc2 16. Ld1) 16. Sxf7 (16. Txf7 Lg5) med lika spel.

15.— Lb7 16. Sd5 Lxd5

Att slå med springaren vore riskabelt. Slaget Txf7 med hotet Txe7 följt av Se6+ är ett allvarligt hot.

17. exd5 Lc5 18. Kh1

Tal beslutade sig för ett bondeoffer då 18. c3 Lxe3+ 19. Dxe3 Db6 inte föll honom i smaken.

18.— Lxe3 19. Dxe3 e4

Ulf är som vanligt försiktig. Han ville spela på d-bonden och få en positionellt bättre ställning. Det naturliga 19.— Dxc2 hade gett goda vinstchanser. T ex 20. Ld3 Dxb2 21. Sxh7 e4.

— Kanske skulle jag gjort det. Jag tänkte ett tag "nypa" en bonde och sen spela Dc5, sade Ulf.

20. c3

— Jag offerar bara bonde en gång, tyckte Tal efter partiet.

20.— De5

Ulf hade nu bara 11 minuter kvar.

21. d6

— Att stänga in mig med 21. c4 skulle bara betyda att jag spelade utan löpare tyckte Tal.

21.— Tac8 22. Td4 Tc6 23. Tfd1 h6 24. Sh3 Ted8 1/2—1/2

— Jag ville hellre ha tornet på d-linjen var Ulfs sakliga kommentar varför han inte spelade 24.— Te6. Då hade bäst skett 25. Sf2 Sc5. I slutställningen kunde följt 25. Df4 Dxf4 26. Sxf4 Sc5 (26.— Kf8 27. Sd5 Txd6 28. Sxf6 Txd4 29. Sh7+ Ke7) 27. Sd5 Sxd5 28. Txd5 Sb7 29. d7 Sc5 30. b3.

Slutställning

Andra partiet

Nr 28 RÉTI

Andersson — Tal

1. Sf3 d5 2. g3 Lg4

Vår match hade ren träningskaraktär. Den svenske stormästaren "slipade svärden" inför duellen med N. Padevski, och jag har också några viktiga tävlingar på programmet. Kanske ABF-salen, där spelet ägde rum, just därför blev till liksom ett övningsfält för testning av både spelöppningssystem som redan upptagits i vapenarsenalen (Scheveningenvarianten i sicilianskt) och sådana som ännu inte upptagits. Så är det t.ex. första gången som den uppkomna ställningen förekommer i min praktik.

3. Lg2 Sd7 4. c4

Ser aktivare ut än 4. 0—0, som T. Petrosjan spelade mot L. Portisch i Milanoturneringen 1975. Vit inleder genast ett spel i centrum.

4. — c6

Alternativet var 4. — dxc4 för att eftersträva ställningar i Grünfeldförsvarets anda: 5. Sa3 g6 osv. När svart gjorde sitt 4:e drag upptäckte han till sin olycka en inte alltför listig fälla, vars existens på ett fatalt sätt satte sin prägel på hans spel i fortsättningen. Saken är den att än så länge fungerar inte direktaggressionen; som svar på 5. cxd5 cxd5 6. Db3 finns svaret 6.— Sc5, och nu går inte 7. Db5+ Ld7 8. Dxc5 Tc8.

5. cxd5 cxd5 6. Sc3 Sgf6?

Översatt från schack- till människospråk kan man klassificera detta drag som en sjukdomsyttring som i medicinska kretsar är känd under beteckningen "fix idé". Möjligheten av springarhoppet till c5 hade överväldigat mig till den grad att jag var beredd att ge bonde för att förverkliga den. Den naturliga 6.— e6 hade fört till en ställning som var lika eller nästan lika.

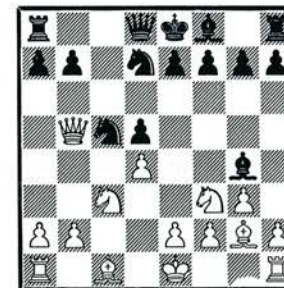
7. Db3

En av min motståndares karaktärsdrag är en känsla för faran som är otypisk för en spelare i hans ålder. I alla kritiska situationer föredrar han som regel den där enda fågeln i handen. Därför borde det senaste draget ha fått mig att vara på min vakt — om Ulf har attackerat en bonde är han allvarligt besluten att ta den och har beräknat följderna av damutfallet exakt. Men detta sker inte — en idé har gripit tag i Tal...

7. — Sc5

7.— Sb6 skulle fört till en dräglig eller åtminstone nästan dräglig ställning.

8. Db5+ Sfd7 9. d4!

I enkelheten finns sanningen. Jag hade bara undersökt 9. Sxd5 e6 10. Sf4. (Andra springarreträter är mycket svagare — om 10. Sc3 eller 10. Se3 så är 10.— Lxf3 11. Lxf3 a6 12. Dc4 Se5 synnerligen obehagligt för vit.) — a6 11. Dc4 Tc8. Det är möjligt att svarts odiskutabla

initiativ i detta fall ändå inte skulle vara full kompensation för den offerade bonden, men i vilket fall som helst var det den ställningen jag berett mig på. Det enkla drag, däremot, som Andersson gjorde försätter svart i en mildt sagt kritisk situation. Jag bekänner att min första impuls var att omedelbart stanna klockan och gratulera min motståndare till vinsten. Med stor möda avhöll jag mig från detta steg, varvid den viktigaste "stimulatore" att fortsätta "kampen" var det imponerande antal åskådare som hade föredragit vårt schackspel framför att behagligt fördriva tiden i Insbruck vid sina TV-skärmar. Dessutom är en stormästarduell som slutar med vinst för ena parten efter nio drag en i sig ganska sällsynt företeelse, och jag hade av någon anledning ingen lust att på detta sätt få mitt namn förevigat. "O.K., jag spelar till 20 drag", beslöt jag i mitt stilla sinne och började redan tänka på hur jag skulle försöka komma igen i det 3:e partiet. Mitt huvud var sysselsatt med det, medan händerna motvilligt och resignerat flyttade omkring de svarta pjäserna.

9. — a6 10. Db4 Se4 11. D×b7

Den uppkomna ställningen rymmer många beslut. Vilket det blir beror helt och hållet på vitspelarens karaktär. Andersson väljer "en fågel" (dimensionerna på denna enda fågel är dock denna gång ganska imponerande). Jag tror att 11. S×e4 d×e4 12. Sg5 e6 (Ännu sämre är 12. — e5 13. Db3) 13. D×b7 Tb8 14. D×e4 Lb4† 15. Kf1 snabbare skulle fört till målet, varefter min enda moraliska tröst skulle varit att jag i alla fall fick en "prestigeschack"... Ulf gör sig emellertid ingen brådska.

11. — S×c3 12. b×c3 e6 13. Lf4 Le7

Kanske 13. — Dc8 var lite segare för att antingen byta av eller jaga bort den påträngande gästen. Den allmänna bedömningen av ställningen skulle förstas inte ändras ett dugg.

14. 0—0 0—0

Nu vore 14. — Dc8 redan meningslöst på grund av 15. Tab1 — tornet skulle också få det mer än mysigt som "gäst".

15. a4!

Understryker på det mest övertygande sättet det hopplösa i svarts situation. Han har inga som helst "intelligenta" drag, eftersom 15. — Sf6 genast förlorar efter 16. Se5, och på 15. — g5 avgör snabbt 16. Lc7 Dc8 17. Tab1. Jag tittade en gång till på protokollet och konstaterade med stilla glädje att det alls inte var så

mycket kvar till det eftertraktade 20:e draget, varefter jag spelade:

15. — L×f3 16. L×f3 Sf6 17. Tfb1

Det är också bra men möjligen mer energiskt var 17. c4. Ulf sade efter partiet att han lite grand var rädd för kvalitéoffret 17. — d×c4 18. D×a8 D×a8 19. L×a8 T×a8. Detta är naturligtvis snobberi — svarts frubonde är fullständigt oförargerlig. Jag avsåg fortsätta 17. — Ld6 18. L×d6 D×d6 19. c5 Tab8 (19. — Tfb8 20. D×a8) 20. D×f7† K×f7 21. c×d6 för att sedan försöka få igen någon av bönderna. Jag tror att det inte behövs några bevis för att svarts ställning också i fall av en sådan lokal framgång skulle förblivit i grunden förlorad.

17. — Ld6 18. L×d6 D×d6 19. Tb6 Dd8

Slutspelet efter 19. — Dd7 20. D×d7 S×d7 21. Tb7 är alltför trööstlöst.

20. a5

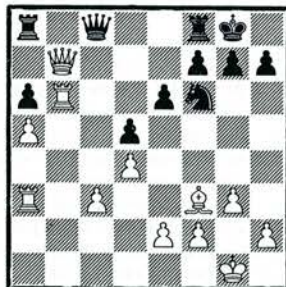
Det verkar som om min motståndare började oroas av spöken. Annars är det svårt att förklara, varför han avstod från det närliggande 20. T×a6. Svarts bestående av b-linjen är naturligtvis inget motbevis.

20. — Dc8

Slutspelet är naturligtvis förlorat, men tornet blir åtminstone aktivt.

21. Ta3

Vit behöver inte ha bråttom. 21. — Dc4 bemöts med 22. Tb4

21. — g5!

Med utropstecknet avses inte dragets kvalitet (det är alls inte vare sig bättre eller sämre än några andra) utan den psykologiska effekt som denna bonde hade på motståndaren. Både mina

tidigare möten med Andersson och särskilt Stockholmsmatchen har tillåtit mig upptäcka en intressant egenhet i den svenske stormästarens spel: överdådigt, markant kallblodigt agerar Ulf i de fall hans kung redan befinner sig i fiendens kulregn, men ibland kan skuggan av en hotande attack eller mer precist dess blotta skenbild göra honom rådvill. Genom att flytta fram g-bonden hade svart som mål att om inte förvirra så åtminstone skrämna motspelaren lite, och detta mål nådde han.

22. D×c8

Också vit hade kunnat spela på angrepp och detta på nog så goda grunder. Detta hade kunnat ske med 22. De7 Kg7 23. Tb7 eller 23. Dd6.

22. — Tf×c8 23. e3 Tc7 24. Le2 Tac8 25. L×a6

Vit är än så länge långt ifrån att släppa vinsten ifrån sig, men genom sitt senaste drag gör han det lite svårt för sig. Utan några som helst skakande upplevelser skulle vit vunnit om han fortsatt 25. Tbb3 Tc6 26. f3. Sedan hade kungen förts över till d2, varefter tornet hade trängt in på b6 med avgörande effekt.

25. — T×c3 26. T×c3 T×c3 27. Le2

För att spara tid hade det varit exaktare att retirerar med löparen till b5.

27. — Tc2 28. a6 Ta2

Försöket att bygga en fästning med 28. — T×e2 29. a7 Ta1 30. Tb8† Kg7 31. a8D T×a8 32. T×a8 g4 hade misslyckats: 33. Kg2 h5 34. f3 och 35. h3 och kungen befräas.

29. Tb7 g4

Svart har fått lite hopp upphängt på mekanismen torn+springare.

30. a7 Kg7 31. Tc7!

Det omedelbara 33. Lb5 skulle gett svart farligt motspel efter 33. — Se4. Nu är dock springaren tills vidare bunden av försvaret av bonden och måste gå förlorad.

31. — Ta1† 32. Kg2 Ta2 33. Lb5

Men detta komplicerar segern betydligt. Mycket mer precist var 33. Ld3, för att evakueras kungen. Svart skulle inte kunna förhindra detta eftersom vit efter 33. — Ta1 34. Lb5 skulle hinna ställa upp ny dam i tid. Andersson befann sig redan i tidsnöd.

33. — Se4 34. Lc6 T×f2† 35. Kg1 Td2

36. a8 D

Vit upptäckte inte den remikonstruktion som redan uppkommit. Efter 36. La4 som verkar vinna enkelt (så trodde i alla fall majoriteten av pressrepresentanterna) skulle uppkomma en mycket intressant ställning 36. — Sg5 37. Tc2 Sf3† 38. Kh1 Td1† 39. Kg2 Se1† 40. Kf2 S×c2! 41. a8D Td2† 42. Kf1 S×c3 och enligt Anderssons åsikt (han och jag och jag satt faktiskt och analyserade denna variant på... den avslutande banketten) är svarts chanser på intet sätt sämre, eftersom vits löpare inte deltar i spelet. Det är bara med taktikens hjälp — 36. L×d5 e×d5 37. a8D Sg5 38. T×f7†. (38. D×d5 Sf3† 39. Kf1 Td1† Remi) K×f7 39. D×d5† Kg6 40. Dd6† Kh5 41. De5 Kg6 42. Kf1 Sf3 43. De4† Kg5 44. D×d5 Sf3 45. De4† Kg5 46. Df4† Kh5 47. Df5†! (Det omedelbara 47. e4 leder till remi på grund av 47. — S×h2† 48. Ke1 Sf3† 49. D×f3 g×f3 50. K×d2 Kg4) Kh6 48. e4 som vit behåller goda vinstchanser.

36. — Td1†!

Detta enkla drag hade, som det visar sig, vit inte sett. Han hade bara räknat med 36. — Sg5, varpå 37. T×f7† skulle varit avgörande.

37. Kg2 Td2† 38. Kf1 Td1†

Det står klart att vits kung inte kan smita ifrån sina förföljare: 39. Ke2 Sc3†. 1/2—1/2

Anm. för TfS av Michail Tal (övers. från ryskan av Gunnar Johansson)

Tredje partiet

Nr 29 SICILIANSKT

Tal — Andersson

1. e4 c5 2. Sf3 e6 3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6 5. Sc3 d6 6. f4 a6 7. Le2 Le7 8. 0—0 0—0 9. Le3 Sc6 10. a4

Här avviker Tal från första matchpartiet. Dra-

gets mening är i första hand att försvara utvecklingen av svarts damlöpare, som bäst utvecklas via b7. Nackdelen är att svart får fältet b4, vilket kan medföra svårigheter för c-bonden.

10. — Te8 11. Kh1 Dc7 12. De1

12. Sf3 b6 13. e5 d×e5 14. f×e5 Sg4 15. Lf4 ger svart de bättre utsikterna. Både Ulf och Tal förkastade fortsättningen 12. a5 och besvara 12.— S×a5 med 13. e5.

12.— S×d4 13. L×d4 e5 14. f×e5

14. Le3 e×f4 15. T×f4 (15. L×f4 är ingen mening då svart alltid har tillfredställande resurser att gardera d6. Vits e4-bonde är minst lika svag.) d5 16. e×d5 Ld6 17. Tc4 De7 ger svart de bättre utsikterna.

14.— d×e5 15. Dg3 Ld8

Partiet får nu en helt annan karaktär än första matchpartiet. Ulf vill gardera damen för att hota e×d4.

16. Le3 Kh8

Helt enligt partiet Sigurjonsson-Andersson, Sant Feliu de Guixols 1974. Där fortsatte man med 17. Tf2 Le6 18. Taf1 Tc8 19. Lg5 Sg8 20. Le3 Sf6 21. h3 Da5! och remi efter 46 drag.

17. Tad1 Le6 18. Lg5 Sg8!

Tal trodde sig ha fördel men hade helt och hållet missat detta drag. Svart har löst alla sina utvecklingsproblem och har inga svagheter i ställning. Vits bonde på e4 är svag och svart kunde gott fortsatt spela tyckte Tal. Däremot kunde han inte hitta någon vettig spelplan för vit.

19. Le3 Sf6 20. Lg5

1/2—1/2

Fjärde partiet

Andersson — Tal

Nr 30 RETI

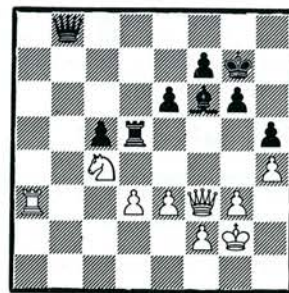
1. Sf3 Sf6 2. c4 e6 3. g3 d5 4. Lg2 d×c4 5. Da4† Sbd7 6. D×c4 e5

Riktat mot framstöten d4, som Ulf förmodligen ändå inte är intresserad av så här tidigt.

7. 0—0 b6 8. Dc2

På 8. Sd4 hade Tal planerat 8.— Se5 9. Sc6 S×c4 10. S×d8 Sd5

8.— Lb7 9. b3 Le7 10. Lb2 0—0 11. d3 Tc8 12. Sbd2 Sb8 13. Tfc1 Sc6 14. a3

Slutställning

Att det är Ulf som spelar vit går inte att ta miste på. Den här ställningstypen håller han sig oftast till.

14.— Dd7 15. Dd1 Tfd8 16. Tab1 Sd5

Svart riktar in sig på att förhindra det av vit planerade minoritetsangreppet på damflygeln.

17. La1 Sc7 18. Se5

Vit vill locka bort svarts springare från försvaret av punkten b4.

18.— De8 19. b4 Sd5 20. b5 S×e5 21. L×e5 Dd7 22. Sc4 Sf6 23. L×b7 D×b7 24. L×f6 L×f6

Vits springare är i detta läge betydligt starkare än löparen och Ulf har fördel då han hotar att luckra upp damflygeln. Någon lika klar spelplan har inte svart.

25. Df1! Td5 26. Dg2 Dc7 27. a4 Tcd8 28. Tb3 h5 29. a5

29. Tc2 för att snabbt kunna besätta a-linjen vore mer exakt.

29. — b×a5 30. Ta3 Tb8 31. T×a5 Dd7 32. Tb1

Tal drog en suck av lättnad. Han var mest rädd för 32. Se3 men hoppades kunna få motspel med kvalitetsoffret 32.— Lg5 33. f4 Ld8 34. Ta2 Lb6 eller rent av rädsla kvaliteten med 34.— Td4. Men sådana komplikationer ligger inte för Ulf numera.

32.— Le3 33. Ta6 T×b5 34. T×b5 D×b5 35. T×a7 Db8

Tal hade här chansen att byta dam med 35.— Db1† men ansåg sin dam starkare.

36. Ta3 Ld4 37. De4 g6 38. Kg2 Kg7 39. e3 Lf6 40. h4 Le7 41. Df3 Lf6

1/2—1/2

Femte partiet

Nr 31 SICILIANSKT

Tal — Andersson

1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6 5. Sc3 e6 6. Le2

Den teoretiska dispyten fortsätter. I 1:a och 3:e partierna fortsatte vit 6. f4, vilket för övrigt förde till samma ställning som i partiet.

6. — Le7 7. 0—0 0—0 8. f4 Sc6 9. Le3 a6 10. De1

I 3:e partiet fortsatte jag 10. a4 i denna ställning och fick inte ut något av öppningen. Denna gång följer vit sin egen rekommendation i Encyklopedi för spelöppningar, del 2.

10. — S×d4 11. L×d4 b5

12. Td1

En riktig idé fast i oprecist utförande. Betydligt exaktare var 12. Lf3, varefter det verkar som om spelet nästan forcerat skulle länkats in i den ställning som uppkom i partiet. Nu kunde svart ha fortsatt 12.— Dc7, och såväl 13. Lf3 e5 som 13. e5 d×e5 14. f×e5 Sd7 15. Lf3 Tb8! leder till en hygglig ställning för svart. Svart går förbi denna möjlighet och hamnar i ett svårt läge.

12.— Lb7 13. Lf3!

I detta konkreta fall är just detta löparens mest lyckade placering. Saken är den att vit byter av den på ett förmånligt sätt i en nära framtid.

13.— Dc7 14. e5 d×e5 15. f×e5 Sd7

Kanske att det relativt mindre onda var 15.— Sd5.

16. L×b7 D×b7 17. Se4

I denna ställning avbryter ovan nämnda "Encyklopedi" analysen med tecknet ± och med en hänvisning till partiet Tsesjkovskij-Petrusjin, Sovjet 1973. Någon omvärdering lyckades inte Andersson komma med i detta parti.

17.— Tad8 18. Td3

Vit hade flera möjligheter att parera hotet 18.— S×e5: 18. De2, 18. Tf4. Jag ville kasta över tornet till kungsflygeln så snabbt som möjligt och dessutom hålla tillbaka fiendespringaren. Nu så går t.ex. inte 18.— Sb6 19. Sf6† och det verkar bli matt nästan automatiskt.

18.— Dc6

Aktivt försvar. Vit måste redan avstå material, eftersom svart efter 19. De2 får till gynnsamma förenklingar med 19.— Sc5.

19. Tg3

Jag låter motståndaren välja mellan kvalité och bonde. Ställningen som uppkommer efter 19.— Lh4 20. T×g7† K×g7 21. D×h4 tror jag inte behöver någon detaljerad analys — vits angrepp måste vara oemotståndligt. I fall svart försöker det profylaktiska 19.— Kh8, kan vit välja mellan 20. c3, 20. De2 (e3) och Sd6 i samtliga fall med utmärkt angreppsställning.

19.— D×c2 20. De3 Dc4

Svart garderar hotet 21. Dh6 på indirekt väg, men han kan inte värja sina gränser på grund av taktiska nyanser. Svårare skulle vits uppgift varit efter 20.— Kh8, även om hans initiativ också i detta fall, t.ex. efter 21. Sg5, mer än väl skulle ha uppvägt den obetydliga materialförlusten.

21. b3

Lättjan är alla la(s)ters moder (ryskt ordstäv). Objektivt sett är partidraget inte dåligt, men ännu bättre var 21. Sf6†. Att slå denna springare skulle förlora: A. 21.— S×f6 22. e×f6 T×d4 23. T×g7† Kh8 24. f×e7 B. 21.— L×f6 22. e×f6 g6 23. Tg4! e5 (23.— Kh8 24. Dh6 Tg8 25. D×h7† leder till matt) 24. Dh6 S×f6 25. T×f6 e×d4 (Men bäste Tal, måste inte vit framvinga remi med 26. T×g6† efter 25.— T×d4.? Det verkar alltså som om 21. b3 trots allt var det rätta draget. Övers. anm.) 26. Th4 Tfe8 27. T×g6† Jag hade ingen lust att fördjupa mig i ställningen efter 21.— Kh8. Det är emellertid inte svårt att övertyga sig om att vit med 22. Tc1. (bara inte 22. b3 D×d4.) skulle behållit ett oemotståndligt angrepp. När jag gjorde mitt 21:a drag trodde jag att svarts ställning skulle rasa ihop av sig självt sedan han tvingats att skilja sig från svartsfältslöparen. Det hela visade sig emellertid vara inte på långt när så enkelt.

21.— Dd5

Allt annat skulle genast förlora — så fort damen avlägsnar kontrollen från fältet d4 avgör daminvasionen till h6.

22. Sf6† L×f6

Naturligtvis går inte 22.— S×f6 23. e×f6 D×d4 24. f×e7.

23. e×f6 g6

Här föll vit i djupa tankar. Angreppsschemat verkar enkelt ända till det primitiva — vit behöver bara komma till h6 med damen. Men hur ska det åstadkommas? Först verkade 24. Tg5 mycket lockande, varpå svart inte kan svara 24. — e5 på grund av 25. T×e5. Men efter 24. — Dd6 är det obekant vad vit uppnått. Visserligen förlorar svart efter 25. Tg4 e5 26. Dh6 S×f6 27. Th4 Tfe8 på grund av 28. T×f6! D×f6 29. D×h7† Kf8 30. Lc5† Td6 (e7) 31. Dh8†. Med i stället 27. — Sh5 försvarar han sig dock framgångsrikt. Till slut visade det sig

att den inre rösten hade rätt i alla fall — jag fann en som jag tycker ganska intressant kombination.

24. Tg4!

Nu kan svart parera hotet 25. Dh6 antingen med 24.— e5 eller med 24.— Kh8. Möjligheten 24.— Dh5 var det egentligen ingen av de båda kontrahenterna som tittade på — svarts ställning efter 25. Tg5 Dh6 26. Tf3 är allt för oattraktiv.

24.— Kh8

På 24.— e5 hade jag planerat 25. Dh6 S×f6 26. T×f6 e×d4 27. Th4 Tfe8 28. D×h7† (nu är 29. T×g6† mindre övertygande för 28.— f×g6 29. D×h7† Kf8 30. Tf4† Df5 med trolig remi) Kf8 29. Th4 Td7 30. T×g6! och det är omöjligt att parera hotet 31. Dh8†, t.ex. 30.— De5 31. Tg8† Ke7 32. Te4 eller 30.— Te1† 31. Kf2 Te2† 32. K×e2 De5† 33. Kf3 De3† 34. Kg4

25. Lb6!

Springaren är överlastad, och därför är löparen tabu. Det är nödvändigt för vit att jaga bort damen från 5:e raden.

25.— Tc8 26. Dh6 Tg8 27. Td4 S×b6

Ett tvunget beslut. På nästan alla damreträter skulle slaget på h7 avgöra, och om 27.— De5 28. T×d7 T×b6 (!?) 29. T×f7.

28. T×d5 S×d5 29. Tf3

Det förnyade hotet att offra damen tvingar svart att söka tornbyte.

29.— Tc3 30. T×c3 S×c3 31. De3!

Enklast. Första delen av sitt uppdrag har dammen utfört. Nu förflyttas kampen till damflygeln.

31. — b4

Något bättre var 31. — Sd5 32. Da7 Tf8 33. a3! Bara inte 33. D×a6? b4.

32. Da7 Tf8 33. De5

Naturligtvis var också 33. De7 Kg8 34. D×b4 tillräckligt.

33.— Tb8

På 33.— Kg8 hade vit fortsatt 34. D×b4; om 33.— Td8 avgör enklast 34. De7 Td1† 35. Kf2 Td2† 35. Ke3

34. Dd6

Inom några drag förlorar svart båda sina bönder på damflygeln. Därför gav Andersson upp. 1—0

Anm. för TFS av Michail Tal (övers. från ryskan av Gunnar Johansson)

Sjätte partiet

Nr 32 OREGELBUNDET

Andersson—Tal

Det sjätte partiet blev exceptionellt tråkigt enligt publiken. Så här skrev Kristian Sköld i Expressen: "För publiken blir ett sådant spel fäsligt ointressant. — Det blev en sömnig och tråkig tillställning, helt utan behållning för publiken. Det blev ett enda långrotande med olika dragupprepningar utan resultat"

Skölds kollega i Aftonbladet, Bengt Hörberg, skrev: "Därför blev det sjätte partiet skäligt ointressant med ständiga omgrupperingar från båda parter".

Kurt Persson i Dagens Nyheter: "Ulf Andersson spelade som en eremitkräfta. Han byggde upp ett enormt fort från tredje raden och bakåt."

1. Sf3 Sf6 2. c4 b6 3. e3 Lb7 4. Le2 e6 5. 0—0 Le7 6. b3 0—0 7. Lb2 c5 8. Sc3

Den här springaren utsågs till spejare. Ett påfrestande jobb när övriga krigare gått i strejk. Han var nästan slutkörd efter partiet men kom utan understöd ändå ingenstans. Han besökte b1, a2, a4, b2, c3, e4 och d2, en del av dessa flera gånger.

8.— Sc6 9. a3

Onödigt försiktigt enligt Tal. Hittills verkar allt ganska normalt. Men efter nästa drag blir det skyttegravskrig med fjärde raden som ingemansland.

9.— d5 10. c×d5 S×d5 11. Tb1

Om svart har en spion i vits läger gick nu larm om att ett utbrytningsförsök med b4 planerades. Under tiden håller svart på att träna in springarförbindelsen mellan d5 och f6 så att dessa drag blir en ren reflex.

11. — Sf6 12. d3 Tc8 13. Dd2 Dd6 14. Tfd1 Tfd8 15. De1 Db8 16. h3 h6

Tal var naturligtvis nöjd med remi som svart. Därför detta försiktiga drag. Om han önskat spela på vinst hade han valt 16.— e5. Efter h6 är det ingen idé, ty vit ställer då en springare på e4. Om den blir bortbytt får han en bonde på e4 och placerar nästa springare på f5 vilket ger fördel.

17. La1 Td7 18. Sa2 a5

Framstöten b4 är nu i det närmaste definitivt förhindrad.

19. Sc3 La6 20. Sa4

Dags att skicka ut spejaren och ta reda på svarts planer.

20.— Sd5 21. Tbc1 Lf6

Spejaren hade upptäckt att d5 och f6 var livligt frekventerade platser. Alltså skickar vit i väg en långskjutande projektil i den riktningen.

22. L×f6 S×f6 23. Tc2 Sd5

Bränd av vits effektiva underrättelseväsende beslutar svart att urymma f6 för gott.

24. Tdc1

Både här och i förra draget fanns avancemangsmöjligheten d4.

24. — SSe7 25. Sb2 Lb7 26. Sc4 La8 27. Dc3 Tcd8

Tal ansåg själv att 27. — Td5 var det bästa, men han led av hägringar efter den långa belågringen. Efter textdraget kunde enligt Tal vit få fördel med 28. Sfe5 S×e5 29. S×e5 Td5 30. f4 med hotet 31. Lf3 som kan leda till att svart måste ge kvalitet för att kunna fullfölja sina intentioner. Ulf var inte inne på samma tankegångar. Plats för självstudium!

28. Td1 Td5 29. Tcd2 Dc7 30. Sb2

Spejaren kommer hem igen med budskapet att motståndaren tydligen har fredliga avsikter. Men han fick inte order om att gå tillbaka och fullfölja en dragupprepning.

30. — T5d7 31. Tc2 e5 32. Tce1 Sf5

Vad håller svart på med? Ut med spejaren.

33. Sc4 Te7 34. Db2 Db8

Tal som siktar på ett kungsangrepp var inte nöjd med 34. — Te6 35. b4 a×b4 36. a×b4 (36. — S×b4 37. S×e5) så han beslöt offra en bonde.

Spejaren skyndade sig hem och berättar detta. Ulf:s kung är som vanligt i tidsnöd och gillar dessutom inte att bli lämnad ensam så sådana aggressiviteter tas inte ens upp vid manöverbordet. Bonde hade kunnat vunnits genom 35. g4 Sd6 36. Sc×e5.

35. Sd2 Te6 36. Db1 Sfe7 1/2—1/2

Ulf bjöd remi med bara 15 sekunder kvar när svarts bondeframstöt f7 — f5 låg i luften. Själv var han inte aggressivt sinnad när han på 36 drag inte orkat upp till fjärde raden med mer än en nyfiken titt då och då plus då förstås vådaskottet mot f6 och den dumdristiga föråkaren, c-bonden. Men deras sagor blev ju inte långa.

Sjunde partiet

Nr 33 SICILIANSKT

Tal — Andersson

1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 e×d4 4. S×d4 Sf6 5. Sc3 e6 6. f4 a6 7. Le2 Le7 8. 0—0 Dc7 9. De1

Man kan spela De1 före Le3 när svart har spelat Dc7. Draget Le3 är bl a riktat mot utfallet Db6. Svart släpper knappast ett tempo för att byta spelplan.

9. — 0—0 10. Dg3 Sc6

Tal räknade kallt med att 10. — Db6 11. Le3 D×b2 12. Lf2 inte var Uffes melodi.

11. Le3 Ld7

Den senaste teorin sammanställd av van der Tak rekommenderar 11. — S×d4 12. L×d4 b5 13. a3 (Här avviker Nikitin med 13. e5 d×e5 14. L×e5! Db6† 15. Kh1 Lb7 16. Ld3 Se8 17. f5! e×f5 18. T×f5 Lf6 19. Se4 L×e5 20. T×e5 med bekvämt spel för vit.) Lb7 14. Kh1 Tfd8 15. Ld3 Se8 16. Tae1.

12. Sf3 b5

Partiet Liberzon—Kurajica, Solingen 1974, fortsatte 12. — Sb4 13. Sd4 b5 14. Tad1 Sc6 15. e5 Se8 16. Ld3? d×e5 17. S×c6 L×c6 18. f×e5 f5 och svart var nöjd med sitt spel.

13. e5 Se8 14. Tad1?

Än en gång kastar Tal in detta slentriandrag. Inte heller nu är det bra. 14. e×d6 L×d6 15. Se4 Le7 16. c3 är att föredra. Men svart faller in i samma banor. Direkt 14. — f5 var nu möjligt.

14. — Tad8 15. Se4 f5 16. e×f6 ep S×f6 17. S×f6† L×f6 18. c3 Se7

Framstöten 18. — b4 ser ut att vara ett alternativ. Ulf är dock ingen anhängare av draget.

19. Ld3 Tde8 20. Ld4 L×d4 21. S×d4 Tf6!

Ulf vill tvinga fram en försvagning av vits kungsflygel (g3). Fortsättningen 21. — Sf5 22. L×f5 e×f5 skulle ge honom ett sämre slutspel.

22. Tde1 Tef8 23. Dh3

Tal står bättre. Men vägen därifrån till vinst kanske inte finns. 23. Lc2 med hotet Lb3 besvarar svart med 23. — Sd5 och hotar i sin tur S×f4.

23. — Th6 24. De3 Tf6 25. Dh3 Th6 26. De3 1/2—1/2

Slutställning

Attonde partiet

Nr 34 OREGELBUNDET

Andersson — Tal

1. Sf3 c5

Tal avviker från de tidigare partiernas 1. — Sf6 och 1. — d5.

2. b3 Sf6

Partiet Nikolajevski—Popov, Odessa 1968, fortsatte 2. — Sc6 3. Lb2 d6 4. e3 e5 5. d4! c×d4! Även 5. d3 anses starkt.

3. c4

3. Lb2 g6 4. e4 Lg7 5. e5 Sd5 6. Sc3, Smyslov—Adorjan, Amsterdam 1971. Här anses 6. — S×c3 7. L×c3 0—0 8. Ld3 Sc6 vara bäst.

3. — g6 4. Lb2 Lg7 5. e3 0—0 6. Le2 b6 7. 0—0 Lb7 8. a3 Sc6 9. d3 d5 10. c×d5 D×d5

Bönderna på b3 och d3 ser kanske svaga ut. I verkligheten är det ingen fara.

11. Sbd2 Sfd7 12. L×g7 K×g7 13. Db1

Vits dam skall ut på långa diagonalen, d4 skall förberedas.

13. — Kg8 14. Tfd1 Tfd8 15. Db2 Sde5 16. Se1

Springaren garderar den ömma punkten g2. Att den står på första raden gör mindre då Ulf redan har försäkrat sig om förbindelse mellan tornen. Den kan sedermera vandra vidare till c2 för att understödja d4, som det inte är någon brådska med även om det hela tiden ligger i luften. Nu öppnas också möjligheten att i något läge spela Lf3 för att oskadliggöra svarts hot längs den långa vita diagonalen.

16. — Sd7

Tal hade kanske hoppats att Ulf skulle garderat d-bonden på något annat sätt. Han kan knappast hoppas på dragupprepning då Ulf måste satsa på vinst i det här partiet.

17. b4 c×b4 18. a×b4 Db5

Nu gäller kampen bonden b4. Kan svart vinna den får han två förbundna fribönder men kan vit byta bort den mot svarts båda damflygelbönder har han en merbonde och kan skaffa sig en farlig fribonde på d-linjen.

19. Tdb1 a5

Draget verkar inte logiskt. Den ensamma bonden som blir kvar på damflygeln kan knappast vara stark även om Tal nu lyckas hålla den hela partiet.

20. b×a5 D×b2 21. T×b2 T×a5 22. Tab1

Kanske skulle Uffe bytt torn redan här och tjänat några tempi jämfört med textvarianten.

22. — La6 23. Kf1

Löparen måste ha en gardering och kungen skall ju ändå fram i slutspelet.

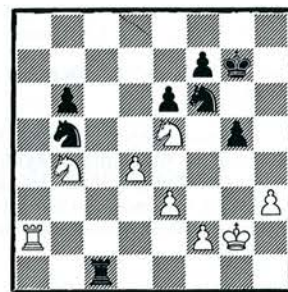
23. — Sa7 24. Sb3 Ta4 25. Ta1 T×a1 26. S×a1 Sb5 27. d4 Sc7 28. L×a6 S×a6 29. Sac2 Sc7 30. Sb4 Ta8 31. Sed3 e6

Vits springare avancerar sakta men säkert genom att understödja varandra.

32. Tc2 Sb5 33. g4 g5 34. Kg2 Kg7 35. Sc6 Tc8 36. Sdb4 Sf6 37. h3 h5 38. g×h5 S×h5 39. Ta2 Sf6 40. Se5

Trots att Ulf var i svår tidsnöd lät han sig inte lockas till det närliggande 40. Ta6 Sd5 41. S×d5 T×c6.

40. — Tc1

41. Sbd3

Enda förseglingsdraget i matchen! Det hade man inte väntat sig när Ulf var en av kombatanterna. Ulf använde 45 minuter. De alternativ han måste undersöka var bl a 41. Ta6, 41. Tb2, 41. Sbc6.

41. — Tb1 42. Ta8 Tb3 43. Td8 Sbc7 44. Tb8 Sb5 45. Tb7 Sd6 46. Ta7 Kg8

Ulf hotade 47. S×f7 S×f7 48. Se5.

47. Ta8† Kg7 48. Ta7 1/2—1/2

Ulf Andersson—Nikola Padevski

Första partiet

Nr 35 RETI

Andersson—Padevski

1. Sf3 d5 2. c4c6 3. e3 Sf6 4. Le2 g6?! Bättre är genast 4. — Lg4 5. c×d5 c×d5 6. Db3 Dc8 7. Sc3 c6 med lika spel.

5. b3 Lg7 6. Lb2 0—0 7. 0—0 Lg4 8. d3 Sbd7!?

Svart borde slå på f3 i detta läge. För vit är det bättre att ha en springare där än en löpare.

9. Sbd2 Te8 10. h3 L×f3 11. S×f3 e5 12. c×d5 c×d5

Om svart slår 12. — S×d5 får vit inte spela 13. a3? för 13. — e4! Däremot kan han spela 13. Dd2 Db6 och stå lite bättre.

13. Tc1 Lf8 14. Tc2 Tc8 15. T×c8 D×c8 16. Da1!

Ulf har klar fördel.

16. — Ld6 17. Tc1 Dd8 18. Tc2 a6 19. Sd2 De7 20. Dc1 h6 21. Tc8 Kh7 22. T×e8 D×e8 23. a3 Dd8 24. g3 De7

Svart står passivt och kan bara avvakta. Ulf finner en bra plan och får vinstställning.

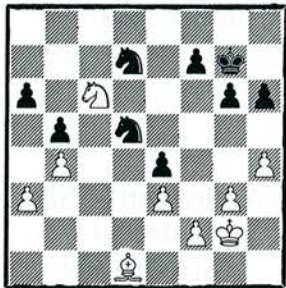
25. Kg2 Dd8 16. Dc2 De7 27. Dc1 De8 28. h4! De7 29. b4! e4?!

Svart har ingen plan. Efter 29. — De8 30. Sb3! De7 31. Sa5! står vit förträffligt. Textdraget är aktivt men inte bra. Enligt Ulf var det det enda. Annars mals svart bara ner. Nu blir vits b2-löpare mycket stark. Även den andra löparen får bättre svängrum.

30. d×e4! d×e4 31. Sc4 Lb8 32. Dc2?

För mycket. Bättre var 32. Sa5! Se5 33. Dc8 eller 32. — b5 33. Sc6! De8 34. S×b8 D×b8 35. Dc6! eller 32. — Sb6 33. Dc3 Sbd5 34. Dd4 Dd7 35. Lc4! I samtliga fall med vinstställning.

32. — De6 33. Sa5 b5 34. Sc6 Ld6 35. Dc3 Lf8 36. Sd4 Dd6 37. Dc6 D×c6 38. S×c6 Sd5 39. Ld1 Lg7 40. L×g7 K×g7

41. Lb3

Förseglingsdraget. Vit står bättre men det är inte tillräckligt för vinst. Svart måste spela mycket bra för att inte förlora.

41. — S7b6

Den här ställningen har vi analyserat noga. Det kan ske t ex: 1) 42. g4 f5 43. g5 h×g5 44. h×g5 f4! 45. e×f4 S×f4! 46. Kg3 Sd3 47. Sb8 Sc4 =. 2) 42. Sb8 Sc7 43. g4 f5 44. g5 h×g5 45. h×g5 Sc8 46. Sc6 (46. Kg3!?) Sb6 47. Se5 Scd5

48. Kf1 Sc3 (Hotar Sb1) 49. Lf7 Sd7! 50. S×d7 K×f7 51. Sb8 Sb1 52. S×a6 S×a3 =.

42. Kf1 f5 43. Ke1 Sc3! 44. Sb8 Sb1 45. S×a6 S×a3 46. Sb8 Sac4 47. Sc6 Kf6 48. Sd4 Se5!

Ställningen är helt utjämnad.

49. Kd2 Sd3 50. f4 1/2—1/2

Slutställning

Anm. för TfS av Ljuben Popov

Andra partiet

Padevski—Andersson

Nr 36 SICILIANSKT

1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 c×d4 4. S×d4 e6 5. Sc3

Möjligt vore 5. c4 Sf6 6. Sc3 a6 7. Le2 b6 8. Le3 Lb7 9. f3 Le7 10. 0—0 Sbd7 11. Tc1 0—0 12. Dd2 Dc7 och vit behåller sitt "förstadragsförsprång."

5. — a6 6. Le2 Le7 7. 0—0 Sf6 8. f4 0—0 9. Lf3 Dc7 10. Kh1 Sc6!

10. — e5?! 11. Sf5 med bra spel för vit.

11. g4 S×d4 12. D×d4 Sd7 13. g5 Te8 14. a4 b6!

Efter 14. — Lf8?! 15. a5! står svart alltför passivt.

15. Df2 Lb7 16. Le3 Lf8 17. Tg1

Denna idé med Tf1—g1—g3—h3 bemöttes mycket bra av Andersson. Bättre vore. 17. Tad1 Tac8 18. Td2 Ted8 19. Tfd1 med aningen bättre ställning för vit.

17. — g6! 18. Tg3 Lg7 19. Th3 b5!!

Med detta drag tar svart initiativet. Dåligt vore 19. — Tac8 20. Dh4 Sf8 21. Tag1 Lc6 22. Lg2 Db7 23. f5! med bra spel för vit.

20. a×b5 a×b5 21. T×a8 T×a8 22. S×b5 Ta1+ 23. Kg2 Dc6! 24. c4 La6 25. De2 Ta2 26. e5 d5 27. Ld4 L×b5 28. c×b5 Dc1 29. Kg3 Ta4 30. Le3 Dc7 31. Dd2 Lf8 32. Le2 Sc5 33. Kg2

33. L×c5? L×c5 34. Kg2 Db6! ger svart ett klart övertag.

33. — Se4 34. Dc1 D×c1 35. L×c1 Tb4 36. Ta3?

Bättre vore 36. b3! Lc5 37. Tf3 med en liten fördel för vit.

36. — Lc5 37. Ta8+ Kg7 38. Tc8 Ld4 39. Tc2 Tb3 40. Lf3 Sc5 41. Le2 Kf8

41. — Sa4 42. Tc7! S×b2 43. f5! g×f5 44. Lh5 Sd3 45. T×f7+ Kg8 46. Te7! S×c1 47. Te8+ och vit har evig schack.

42. Ld2

42. — Ke7

Några analysvarianter:

42. — Sa4! 43. La5! S×b2 44. Tc8+ Ke7! (44. — Kg7?? 45. Ld8! + -) 45. Tc7+ ger lika spel.

43. — Lc5?! 44. Ld1! T×b5 45. b4! L×b4 46. Tc8+ Kg7 (46. — Ke7 47. L×a4! + -) 47. Ld8! och vit vinner.

44. — T×b2 45. T×b2 S×b2 46. b6! S×d1 47. Lb4! Ke8 48. L×c5 Kd7 49. Ld4! + - eller 46. — L×b6 47. L×b6 S×d1 48. Ld4! + -.

44. — Ke7 45. T×c5 S×c5 46. L×b3 S×b3 47. Lb6 Kd7 48. Kf3 Sd2+ 49. Ke2 Sc4 50. Ld4 Ke8 51. Kd3 Kb7 52. Kc3 Ke7 53. Kb4 Sd2 54. Ka5 Kb7 55. b6! Se4 56. Kb5 + -.

43. Lc3 L×c3 44. T×c3 T×b2 45. T×c5 T×e2+ 46. Kg3 1/2—1/2.

Ställningen är helt utjämnad, t ex: 46. — Tb2 47. Tc7+ Ke8 48. Tc8+ Kd7 49. Tf8 Ke7 50. Tb8.

Anm. för TfS av Ljuben Popov.

Tredje partiet

Nr 37 ENGELSKT

Andersson — Padevski

1. Sf3 g6 2. g3 Lg7 3. Lg2 e5 4. d3 d6 5. 0—0 Sf6 6. c4 0—0 7. Sc3 Sc6 Sc6 8. Tb1 a5 9. a3 Lf5 10. b4 a×b4 11. a×b4 Dd7 12. b5 Sd4 13. Le3

Efter 13. S×d4 e×d4 14. Sd5 S×d5 15. c×d5 är svarts c-bonde svag men vits e-bonde är ändå svagare efter 15. — Ta2 och/eller Tfe8.

13. — c5

Intressant var 13. — S×f3+ 14. L×f3 c6. Nu bör vit ej byta på c6. Det bästa vore om damen kunde trassla sig till b6.

13. — Sg4 är meningslöst. Det stänger diagonalen c8—h3 samt vit vinner tempo efter 14. Ld2 Sf6.

14. Lg5

Bättre för svart vore 14. b×c6ep S×f3+ 15. L×f3 b×c6 16. Tb6 Tfc8. Vit bör sträva efter att behålla b-bonden. Idéen bakom textdraget är att besätta d5 med en springare.

14. — Ta3 15. Tc1

Såväl på 15. Dc1 som 15. Dd2 kan svart med fördel spela 15. — T×c3.

Vit kan också spela 15. L×f6 T×c3 (15. — L×f6 16. Sd5 Lg7 17. Dd2 följt av Db2 och Ta1) 16. L×g7 K×g7 17. Ta1 och svarts torn är instängt.

15. — Le6 16. L×f6 L×f6 17. e3 Sf5

Avslaget på f3 går ej då vit slår tillbaka med damen och hotar både f6 och b7.

18. Sd2 Lg7 19. Sdb1

Även 19. Df3 Tb8 20. Sde4 vore möjligt då allting blir positionellt garderat.

19. — Ta5 20. Sd5 Se7 21. Sbc3 S×d5 22. S×d5 Kh8 23. Dd2 Ta7 24. Ta1 T×a1 25. T×a1 e4

Det hotade Ta7. Svart vill stänga av löpardagonalen. Dessutom hotar han 26. — L×d5 27. c×d5 e×d3 som ger en farlig fribonde.

26. Sc3 e×d3 27. D×d3 Lf5 28. Dd2 De6 29. Ta4 De5 30. Sd5 h5 31. h4 Le4 32. De2

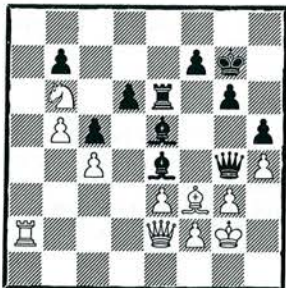
Jag ville inte byta bort min goda springare mot en dålig löpare. Men kanske var det bättre då mina tunga pjäser i gengäld blir mycket starka. T ex: 32. Sf4 L×g2 33. K×g2 De4+ 34. Kg1 Le5 35. Dd5 Db1+ 36. Kg2 L×f4 37. e×f4 (37.

gxf4 är sämre då svart kommer åt rutan g4 efter 37. — Dc2 38. Ta7 De2.).

32. — Tb8 33. Lf3 Df5 34. Kg2 Ld3 35. De1

35. e4? Dxd5! 36. exd5 Lxe2 37. Lxe2 ger i bästa fall lika spel.

35. — Te8 36. Sf4 Le4 37. De2 Le5 38. Sd5 Dg4 39. Ta2 Kg7 40. Sb6 Te6

41. Lxe4

Förseglingsdraget.

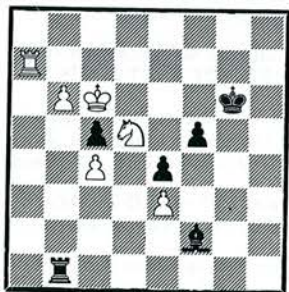
41. — Dxe4† 42. Df3 d5

42. — Db1 43. Ta7 ger oklara varianter även om vit fortfarande har fördel. Efter textvarianten har svart inget motspel längre. Fortsättningen är som ett självspelande piano.

43. Dxe4 dxe4 44. Sd5 Lb8 45. Kf1 Te8 46. Sc3 f5 47. Td2 Kf7 48. Sa4 Te5 49. Ke2 Ke8 50. Sc3 Te6 51. Ta2 Td6 52. Sd5 Td8 53. Kd2 Kf7 54. Kc2 Te8 55. Kb3 g5 56. b6 gxh4 57. gxh4 Le5 58. Ta7 Tb8 59. Ka4 Lh2 60. Kb5 Ld6 61. Sf4 Le7 62. Sxh5 Lxh4 63. Ta2

Det är ingen idé att ta c-bonden. Den är den sista jag vill åt. Mitt mål är b-bonden.

63. — Td8 64. Sf4 Td1 65. Sd5 Tf1 66. Ta7 Lxf2 67. Txb7† Kg6 68. Ta7 Tb1† 69. Kc6 1—0

Slutställning

Anm. för TFS av Ulf Andersson.

Fjärde partiet

Nr 38 SICILIANSKT
Padevski — Andersson

1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 cxd4 4. Sxd4 e6 5. c4 Sc6 6. Sc3 Sf6 7. Le2 Le7 8. 0—0 0—0 9. Sc2 a6 10. b3 b6 11. Lb2 Lb7 12. De1 Se5 13. f3

13. f4 gick inte. Några exempel:

13. — Sed7 14. Ld3 Sc5 och e-bonden faller.

13. — Sed7 14. Lf3 (Hotar e5) b5 15. cxb5 axb5 16. e5 (16. Sxb5 Db6† 17. Sd4 e5) dxe5 17. fxe5 Sd5 18. Sxb5 Db6† 19. Sbd4 Lc5 20. Kh1 men bättre 14. — Sc5 15. Td1 Dc7.

13. — Sg6 14. Kh1 d5 15. cx d5 exd5 16. exd5 Te8

Att ta bonden var obehagligt p g a bindningen 17. Tad1. Textdraget trycker på e2 samt hotar manövern Te8—e5—h5.

17. Td1 Dc7 18. Sd4 Lf8 19. Dd2 b5 20. Sf5 Tad8 21. d6 Dc8

21. — Dd7 kan följas av 22. Dg5 Te5. Sämre vore 21. — Dc5 22. Dg5 där vit hotar Sh6†. Efter textdraget går ej 22. Dg5 Te5 23. Sh6† gxh6 24. Dxf6 för 24. — Lg7 och vit får problem med sin dam.

22. Ld3 Lxd6 23. Sxd6 Txd6 24. Df2 Ted8 25. Lb1 Txd1 26. Txd1 Sf4

26. — b4 27. Db6 ger komplicerat spel.

27. Txd8 Dxd8 28. Dc2 De7

Ulf hade inte sett möjligheten 28. — Db6 med hotet Sh3. Svart hade då haft fördel men nu är det snarare vit som står något bättre.

29. Dd2 Se6 1/2—1/2

Ulf trodde att den här springarplaceringen skulle uppväga den något sämre ställningen.

NORGE — SVERIGE 1976

Nr 39 CARO-KANN
Liljedahl — Johannessen

1. e4 c6 2. d4 d5 3. exd5 cxd5 4. Ld3

En enkel och bra variant och enligt vitspelaren fullt i klass med avbyteskollegan i fransk. Svart måste nu snabbt besluta sig om Lc8:s framtid. Antingen kan han behålla den bakom bondekedjan f7—e6—d5 eller byta av den genom Lc8—g4xf3. En tredje och mer riskabel möjlighet visar partifortsättningen.

4. — Sc6 5. c3 g6 6. Sf3 Lg7 7. 0—0 Sf6 8. Te1 0—0 9. h3 Lf5

För att snabbt komma till ett minoritetsangrepp på damflygeln med Tc8, b5 och a5 osvtar svart frivilligt på sig en försvagning av kungsflygeln.

10. Lxf5 gx f5 11. Lf4 e6 12. Sb—d2 Tc8 13. Sb3!

Springaren skall till d3 där den har uppsikt över både e5 och c5.

13. — Se4 14. Sc1 b5 15. Sd3 a5 16. a3 b4

Naturligare verkar först Db6 men efter 17. Sf—e5! får svart svårigheter med brytningen b4 såvida han inte vill ta på sig en ytterligare försvagning av kungsflygeln med Lxe5.

17. axb4 axb4 18. Sxb4 Sxb4 19. cxb4 Db6 20. Ta4 Tc4 21. Db3!

Bonden garderas men samtidigt hotar nu b5!

21. — e5?

Med tanke på det indirekta hotet mot f2 verkar textdraget självklart. Svart är dock förlåten att han inte såg vits 24:e drag. Bäst var 21. — Lxd4 22. Sxd4 Dxd4 (Txd4 23. Le3) men i avsaknad av svartlöparen är svarts kungsställning sårbar.

22. Lxe5 Lxe5 23. Sxe5 Dxd4

24. Txe4!

En elegant kontrung. Efter valfritt avslag på e4 kan vit börja samla ihop åskådarna och utföra 25. Dg3† Kh8 26. Sxf7† Txf7 27. Ta8†

24. — Te1† 25. Kh2 1—0.

På 25. — Dxf2 följer lugnt 26. De3 och vit behåller pjäsen.

Anm. för TFS av
Ove Kinnmark

Nr 40 ENGELSKT

Ogaard — Wahlbom

1. c4 Sf6 2. Sc3 e5 3. e3 Lb4 4. Sge2 0—0 5. a3 Lxc3 6. Sxc3 Te8 7. Le2 Sc6 8. d3 d5 9. cxd5 Sxd5 10. 0—0 Sb6 11. Ld2 Le6 12. Se4 De7 13. Te1 Tad8 14. Sc5 Lc8 15. Lf3 Td6 16. b4 Sd8 17. b5 f5 18. Db3† Kh8 19. Tc2 e4 20. Le2 Dh4 21. g3 Dh3 22. f4 Se6 23. Lb4 Sxc5 24. Lxc5 Th6 25. Tf2 Le6 26. Db2 exd3 27. Lxd3 Ld5 28. Tfd2 Dh5 29. Lf1 Le4 30. Ld4 Df7 31. Te1 Td6 32. Lxg7† Kg8 33. Txd6 cxd6 34. Ld4 d5 35. Lxb6 axb6 36. Dd4 De6 37. a4 Tc8 38. Txc8 Dxc8 39. Dxb6 Dc1 40. Dd4 De1 41. b6 Kf7 42. Dc5 Kg6 43. Dd4 Kh5 44. a5 Kg4 45. Db2 Kf3 46. De2† Dxe2 47. Lxe2† Kxe2 48. a6 d4 49. a7 d3 50. a8D d2 51. Da2 Kxe3 52. Db3† Ke2 53. Db5† Ld3 54. Db2 Ke3 55. De5† Le4. 56. Dc3† Ke2. 1/2—1/2.

Sofia 1976

Nr 41 SICILIANSKT

Ornstein — Radev

1. Sf3 Sf6 2. c4 c5 3. Sc3 g6 4. e4 Lg7 5. d4 cxd4 6. Sxd4 d6 7. Le2 0—0 8. 0—0 Sc6 9. Le3 Sxd4 10. Lxd4 Le6 11. Te1 Da5 12. Tc2 Tfe8 13. b3 Sd7 14. Lxg7 Kxg7 15. f4 f6 16. Lg4 Lxg4 17. Dxg4 Sf8 18. Sd5 e6 19. Sc3 a6 20. f5 Te8 21. fxe6 Txe6 22. Sd5 Tae8 23. Te2 Dd8 24. h4 Kh8 25. h5 g5 26. Tef2 Sd7 27. Dg3 Sc5 28. Sxf6 Txf6 29. Txf6 Sxe4 30. Df3 Dxf6 31. Dxf6† Sxf6 32. Txf6 b5 33. cxb5 axb5 34. Txd6 Ta8 35. h6 Kg8 36. Td5 Txa2 37. Txg5† Kf8 38. Tf5† Ke8 39. g4 Ta6 40. g5 b4 41. Tb5 Kf7 42. Txb4 Ta5 43. Tb6 Tgx5† 44. Kf2 Td5 45. Ke3 Td8 46. Ke4 Td1 47. b4 Td2 48. Ke5 Td1 49. Tf6† Ke7 50. Tc6 Kd7 51. Ta6 Tb1 52. Ta7† Ke6 53. Txh7 Txb4 54. Ta7 Th4 55. h7 Th1 56. Kf6 Tf1† 57. Kg7 Tg1† 58. Kf7 1—0.

Nr 42 OREGELBUNDET

Ornstein — Nicevski

1. Sf3 g6 2. e4 Lg7 3. d4 c6 4. c4 d5 5. e5 Lg4 6. Sc3 Lxf3 7. Dxf3 e6 8. Le3 a6 9. a4 Sd7 10. Ld3 Se7 11. 0—0 0—0 12. Dh3 c5 13. cxd5 cxd4 14. Lxd4 Lxe5 15. dxe6 Lxd4 16. exd7 Lxc3 17. bxc3 b6 18. Tad1 Dc7 19. Tfe1 Sc6 20. Le4 Tad8 21. Lxc6 Dxc6 22. Td4 b5 23. axb5 Dxb5 24. Dd3 Dc6 25. Td6 Dc7 26. h4 a5 27. h5 Dc5 28. Td5 Db6 29. Dd4 Dxd4 30. Txd4 a4 31. c4 f5 32. e5 Tf6 33. Te8† Tf8 34. Txd8 1—0.

STUDIER

Red. A. Hildebrand, Uppsala och P. Perkonjoja, Turku.

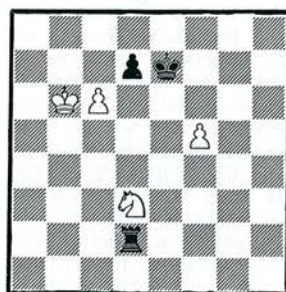
Originalbidrag och lösningar till Pauli Perkonjoja, Parolastigen 12 B 20, SF-20360 Åbo 36, Finland.

1887 T. Balemans
Holland
Original

Vinst

1890 V. Gerasimov
Sovjet
Original

Vinst

1888 T. Balemans
Holland
Original

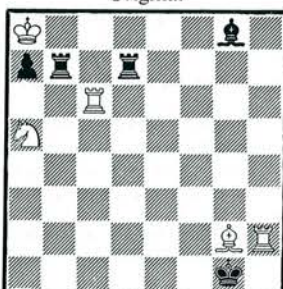
Vinst

1891 K. Georgala
Sovjet
Original

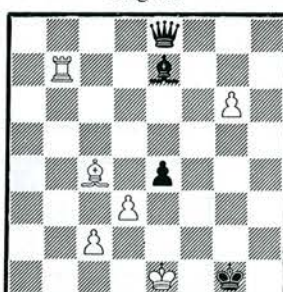
Vinst

1889 E. Pogosjanz
Sovjet
Original

Vinst

1892 J. Dorogov
Sovjet
Original

Remi

Originalsextetten inleds med två miniatyrer av en för oss ny holländsk författare som gör sin debut i vår tidskrift. Dessa "små holländare" kan ha ett visst teoretiskt värde. Av helt annat snitt är Pogosjanz' alster, som sysslar med ett i WCCT berört tema om pjäser som avlägsnar sig från kungen. Gerasimov bjuder på en int-

ressant kamp mellan S+bönder mot torn. Georgala är känd som stark lösare, men debuterar nu i TfS som komponist. Han visar vad ett par starka kusar kan utträta. Dorogov bjuder på ett utsökt alster med många offervändningar.

Lösningar till P. Perkonjoja senast 25 maj.

Paul Keres som studieförfattare

Den estniska schackstormästaren Paul Keres var en mycket mångsidig människa. Fastän han vikt sitt liv åt schackspelet var han även här långt ifrån enbart tävlingsspelare. Han har blivit känd som en av världens främsta teoretiker både när det gäller öppningar och slut-

spel, schackskribent och en av världens främsta kommentatorer, i sin ungdom fruktad korrespondensspelare och sist men inte minst en framstående studieförfattare och även problemkomponist.

Det finns många av schackets stora som

sysslat med komposition, bl.a. Steinitz, Lasker, Maroczy, Aljechin, Botvinnik, Smyslov, Bronstein, Benkö, Pachman, men alla dessa har varit mer eller mindre amatörer med enskilda goda eller t.o.m. mycket goda ströverk. Med Keres är det annorlunda. Han ägnade kompositionen - i den mån tiden tillät - ett allvarligt studium och hans sammanlagda produktion består av ca 200 verk. Av dessa står studierna i särklass genom sin mycket höga nivå och är helt jämförbara med de främsta verken av många goda studieförfattare. På detta område har Keres blott en kollega bland schackspelets stora mästare, nämligen Rickard Réti och om man kanske kan gå ner en bit i spelstyrka - Oldrich Duras.

Paul Keres' problemkomposition, som vi hoppas kunna återkomma till i en separat artikel, tillhör s.a.s. hans "ungdomssynder" (mest åren 1931-33 och i mindre utsträckning fram till 1943) medan hans studiekomposition sträcker sig fram till sextioåret.

När det gäller studier, komponerade Keres inte så mycket - sammanlagt kanske ett trettioåttal studier - men i stället var dessa så gott som undantagslöst av hög kvalitet. Hans studieskapande kan man indela i två kategorier: den konstnärliga studien, av vilka vi presenterar en kvartett, och den analytiska (=praktiska) studien framsprungen ur partinära slutspel. Speciellt på tornslutspels område har han gjort bestående insatser, som är av stor betydelse för teorin, men icke desto mindre fullödiga och poängrika studier. En av Keres upptäckter just inom tornslutspelen har till sin idé blivit så banbrytande, att den döptes till Keres' "atombomb".

Vi återger inte här några exempel på hans tornslutspel. Dessa har för det mesta långa och ytterst komplicerade lösningar. I stället en buktad poängskarpa alster varvade med ett par djupsinniga analytiska bondeslutspel. (Se TfS nr 2/1976, sid 60)

Lösningar till 1881-1886 (TfS 2/1976)

1881 1. Ld1 Td3 2. Ke2 Ka3! 3. Txb6 Tc3 4. Lf4!! (Vit kan inte vinna utan detta svårfunna stilla drag). 4. - Ka2 (4. - Ka5 5. Txb3! Txb3 6. Ld6! och vinner. Vit vinner även efter 4. - Ka4, 4. - Sc5 4. - Sd4† och 4. - Sc1. Vi nöjer oss dock med huvudvarianten.) 5. Le5 Th3 6. Ta6† Kb1 7. Lxb3! Txb3 8. Kd2! Ta3! 9. Tb6† Ka2 10. Tb2† Ka1 11. Tc2† Kb1 12. Tc1† Ka2 13. Kc2! och vinner.

1882 1. Sc2† Ka2 2. Sb4† Ka1 (2. - Ka3 3. Sd3! Lxd3 4. Dd6† Ka2 5. Dd5!!) 3. Da2†! bxa2 4. Sc6!! följt av 5. Sd4 och matt.

1883 1. Sb3! Kxc4 2. Sd2† Kc3! 3. Sxe4† Kb3 4. Lc1!! Kxa4 5. Kc7 Sa6† 6. Kb6 Sb4 7.

Sc5X. Det klassiska temat med matt på grund av svarts självblockad. Samma idé upprepas, fast på annat sätt i följande studie. P. Keres "Schachmaty v SSSR" 1946: Kc6 Lc3 Sd3 Sd8 Bc2 - Kb1 Lh6 Ba3. Vinst. 1. Sb4! a2 2. Sxa2 Kxc2! 3. La5! Kb3 4. Sb4 Ka4! 5. Sb7 Ld2 6. Sc2! Lxa5 7. Sc5X.

1884 1. Kh2! (1. Kg2? f3†! 2. exf3† Kf4 remi, eller 1. Kgl? f3! 2. e3 Kf3 3. Kf1 Ke4 4. Ke1 Kd3 också med remi) 1. - Kf5 (Ej 1. - Kh4 2. Kg2 Kg4 3. Kf1 Kf5 4. Ke1 Ke4 5. Kg2 Kd4 6. f3! Kc4 7. e3 osv. Försöker svart i denna variant med 6. - Ke5, så följer 7. Kc3! Kd5 8. Kd3 osv.) 2. Kg2! (2. Kgl Ke5 2. Kf1 Ke4 4. Ke1 f3! för endast till remi) 2. - Kf6! (Bäst. Om kungen går till e-linjen följer 3. Kh3 och om den går till g-linjen, så vinner 3. Kg2-f1-e1-d2 osv.) 3. Kf1 Ke5 4. Ke1 Kd4 5. Kd2 Kc4 6. e4! (Ej 6. e3 Kd5 7. Kd3 fxe3 eller 6 f3 Kd4! eller också 6. Kc2 Kd4 7. Kb3 f3! osv.) 6. - Kd4 7. f3 Kc4 8. Ke2! (8. Kc2? Kd4 9. Kb3? Ke3!) 8. - Kd4 9. Kf2 Ke5 10. Kf1! Den sista finessen. Svart förlorar på grund av dragtvång. Så krånglig kan vinstvägen vara i ett till synes enkelt bondeslutspel.

1885: 1. Sf6 Sd6 2. e7 e3 3. Sd5 e2 4. Ka6! Lc8† 5. Kb6! (Först nu Kb6, när svart inte kan svara med Sc8†) 5. - Se8 (5. - Sc4† 6. Kc6 e1D 7. Sc7† Kxa7 8. e8D Lb7† 9. Kc5 =) 6. Sc7† Sxc7 7. Kxc7 e1D 8. Kd8!! Ett högst överraskande drag - svart kan ej vinna! Keres har här upptäckt en hittills okänd positionell remiställning. Om 8. Kxc8? så inte 8. - Dxe7 - patt, utan 8. - Kxa7 och svart vinner.

1886 Ett av Keres allra enklaste tornslutspel, men likväl ett litet teoretiskt fynd. 1. Kg4 e3 2. Ta3! (Alltså inte angrepp med tornet bakifrån, som brukar vara fallet.) 2. - e2 3. Ta1! Kg2 4. Te1 - remi.

Lösningar till studierna 1762-1764 i TfS 7/75:

1762 (Kopelovich) Kh4, Sf4, g2 - Kd2, Sg3, h1, Bh2. Remi. 1. Se1 Kxe1! (Till samma fortsättning leder 1. - Ke3 2. Sd5† Ke2 3. Sf4† Kxe1 etc.) 2. Kh3 (Till förlust för 2. Sd3† Kf1 3. Kh3 p.g.a. 3. - Kgl.) 2. - Sf1 3. Sd3† Kd2 4. Kg2 Shg3 5. Sf2 Ke2 6. Sh1 Se4 7. Sf2! Sxf2 patt. Christer Jonsson har dock funnit en vederläggning. 7. - Sf6!, som ger vinst för svart. Möjliga varianter: 8. Kh1 Kf3! 9. Sh3 Sg4 10. Sg-† Ke3, el. 9. Sd3 Se4 10. Se-† Kg3 11. Sd3 Sf- 12. S- Sf2X; 8. Sh3 Sg4! 9. Sgl† (Sf4†) (9. Sf2 Sg3!!) 9. - Ke3 10. Sh3 (Om 10. Sf3 så 10. - h1D†! 11. Kxh1 Kf2 12. S- Sg3X!) 10. - Sg3! 11. Sf2 Ke2! 12. Kxg3 (el. 12. Sh1 Se4) 12. - Kf1 13. Sh1 Kgl och svart vinner, 8. Sh1 Sg4 9. Sf2 Sg3!! 10. Kxg3 Kf1 etc. svart vinner.

1763 (Komai) Kf2, Tf6, Lh3, Bb6, e6, f4 — Ka8, Tc4, e7, Lc8, Bf7. Vinst. 1. Lg2† Lb7 (Efter 1. — Kb8 vinner vit på ett normalt sätt med 2. e×f7 Tc2† 3. Kg1! T×f7 4. T×f7 Tb2 5. b7 L×b7 6. T×b7† T×b7 7. L×b7 K×b7 8. Kg2 Kc7 9. Kg3 Kd7 10. Kg4 Ke8 11. Kg5 Kf7 12. Kf5.) 2. L×b7† Kb8! (Med detta överraskande drag siktar svart på räddning. Den naturliga fortsättningen 2. — K×b7 leder utan finesser till vits fördel: 3. e×f7 T×f7 4. T×f7† K×b6 5. Kg3 Kc6 6. Kg4 Kd6 7. Kg5 Ke6 8. Kg6.) 3. e×f7 (Försöket 3. Ld5 Tc2† 4. Kg3 f×e6 5. L×e6 Td2 är visserligen komplicerat, men är otillräckligt till vinst.) 3. — T×f4† 4. T×f4 T×f7 (Här blir svarts räddningsplan avslöjad, sT kan vit inte slå p.g.a. patt och om vK garderar T blir det remi med bara två kungar på brädet. Det återstår dock ett vinstdrag.) 5. Tf3!, T×b7, men ack och ve ett vackert svar: 6. Tf8X.

1764 (Livnat & Aloni) Kb7, Le2, Sg2, Ba2, c2 — Ke6, Be5, g5, g6, h2. Vinst. 1. Lf3 e4 (För att desamera vits batteri på diagonalen.) 2. L×e4 Ke5 3. Se3 K×e4 4. Sg4! (Svart vinner till och med efter 4. Sf1? g4! 5. S×h2 g3 6. Sg4 Kf4.) 4. — h1D (Efter 4. — Kf3 5. S×h2† Kg3 6. Sf1† Kf2 7. a4 (även 7. c4 går) 7. — K×f1 8. a5 g4 9. a6 g3 10. a7 g2 11. a8D g1D 12. Da1† Kg2 13. D×g1† K×g1 14. c4 vinner vit eftersom förvandlingsfältet av sB är blockerat av sK.) 5. Sf2† Kf3 6. S×h1 Kg2 7. c4! K×h1 8. c5 g4 9. c6 g3 10. c7 g2 11. c8D g1D (Hade vit rusat fram med sin a-bonde, så kunde svart nu hållit remi. T.ex. 12. Ka6† Kh2!) 12. Dh3† Dh2 13. Df1† (Nu blir skillnaden klar.) 13. — Dg1 14. D×g1† K×g1 15. a4 och vit har en teoretiskt vunnen ställning.

Enligt analyser av Chr. Jonsson och Erik Svedberg uppnår dock svart remi. Istället för 1. — e4!? har svart till sitt förfogande ett bättre alternativ 1. — g4! 2. Le4 h1D 3. Sf4† e×f4 4. L×h1 f3 5. c4 (5. a4 är likvärdigt) 5. — Ke5 6. c5 Kf4 7. c6 och nu 7. — g3 8. c7 g2 9. L×g2 f×g2 10. c8D g1D remi.

Tidskrift för Schack utlyser en internationell turnering för under 1976 publicerade originalstudier. Priser 150, 100, 75, 50 och 25 kronor. Bidrag i två exemplar med fullständig lösning samt författarens namn och adress tillställs P. Perkonjoja (adress som ovan). För att stimulera den nordiska studiekonsten honoreras alla publicerade korrekta bidrag från norden med 10 kronor. Dessa studier deltar dessutom i årsturneringen 1976. Namnet på domare i denna meddelas i TfS nr 4/1976.

Tidskrift för Schack announces an international tourney for endings published during 1976. Pri-

zes: Sw. Cr. 150, 100, 75, 50 and 25. Entries in duple with name, address and complete solution to P. Perkonjoja. The Name of the judge in TfS 4/1976.

Wijk aan Zee 1976

Det har hörts en del mummel, framförallt från uppretade läsare i Västergötland, varför det i referatet från Hoogoven (TfS/2) inte nämndes ett ord om Siv Bengtsson. Hon var yngst i sin grupp, hade blivit uppflyttad 2 klasser men lade inte desto mindre beslag på förstaplatsen, en händelse som uppmärksammades mycket av holländsk TV och press, så dock inte av TfS.

Nu fanns det visserligen förmildrande omständigheter, en tilltänkt intervju med Siv blev ej publicerad, men ändå. TfS beklagar, särskilt som Siv Bengtsson alltid tycks råka illa ut, för något år sedan publicerade vi ett foto av den duktiga schackflickan från Vara, det blev fel det också!

Red.

Jubileumsschack i Limhamn

Limhamns SK fyller 50 år och arrangerar en öppen internationell turnering 27–30/5. 7 ronder Schweizer, 40 drag/2 t, därefter 30 min. per spelare.

Rond 1 27/5 kl 10, **rond 7** 30/5 kl 10. **Spellokal** Bergaskolan.

Priser: 1. Kr 2000, 2. Kr 1500, 3. Kr 1000 etc., 10:e pris Kr 150. Dessutom specialpriser.

Anmälan genom insättning av startavgift Kr 60:— på pg 538493–8 (Limhamns SK) senast 7/5. Ange ratingtal! Personlig anmälan i spellokalen 27/5 senast kl 9.00.

Hotell: Malmö Hotellcentral, 040/33777.

Torsten Karlsson †

Torsten Karlsson, en av Jönköpings Schacksällskaps veteraner har gått ur tiden. Han avled den 24/1 1976 i en ålder av 73 år.

Torsten Karlsson har under ett 15-tal år varit Jönköpings Schacksällskaps sekr. Han har under dessa år i styrelsens nedlagt ett stort arbete som inte nog kan värdesättas. Torsten hade en oerhörd arbetskapacitet och var ofta tävlingsledare i Sällskapets interna tävlingar. Han var också en bra schackspelare och deltog ofta i tävlingar både på distriktsplanet och på riksplanet.

Vi minns honom som en pliktrogen medlem.

Algot Strandberg

??? PROBLEM

Bidrag och lösningar till
LENNART LARSSON, Pl 1301,
S-443 00 Lerum

13380. Matti Myllyniemi
Pori (Finland)

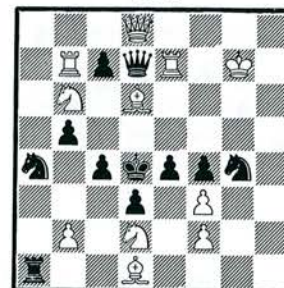
Matt i 2 drag

13381. Herbert Ahues.
Bremen (BRD)

Matt i 2 drag

13382. Claude Goumondy.
Paris

Matt i 3 drag

13383. Axel Åkerblom.
Ödåkra

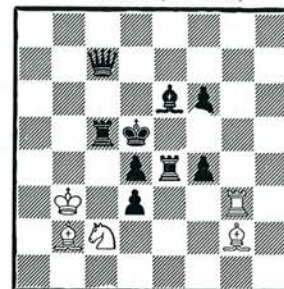
Matt i 3 drag

13384. Göte Sundman.
Jönköping (Tillägnat Helmer
Ternblad, 70 år)

Svart börjar och hjälper vit att göra matt i 2 drag. B) Se1 på c7. C) Som B Sb4 på a3. D) Som B Sb4 på a2.

13385. Matti Kokkonen.
Helsinki (Finland)

Svart börjar och hjälper vit att göra matt i 2 drag. B) Tg3 på d1 C) Sc2 på e1.

Dom i TfS årsturnering för hjälp- och självmatter 1973

1. pr 13123 av C. Jonsson. Lösning: 1. — Sc3 2. Ka3 Sd5 3. Sc3 Se7 4. Sa4 Sd5 5. Tb7 Sc3 6. Tb4 Sb1, 1. — Sd2 2. Lc6 Sf3 3. Ka3 Sh4 4. La4 Sf3 5. Th4 Sd2 6. Tb4 Sb1. En rolig idé:

Två långa återkomster med vit springare, ej så lätt att realisera, som det ser ut. Beklagligtvis är det ej tekniskt möjligt att svart börjar.

2 pr 13150 av A.G. Ojanen. 1. Lh5. Vitt springarhjul i Fleck-form har jag inte tidigare sett. Författaren har dock inte helt släppt på symmetrin.

3 pr. 13080 av J. Korponai. 1. Lc4 Lc6 2. Lb4 Tf6 1. Ld3 Ld5 2. Kd4 Tf5 1. Lb5 Lb7 2. Kb6 Tf7. Trefaldigt eko i skön form värmer hjärtat. Föregångarfaran är uppenbar.

13123. V Christer Jonsson,
Sverige
1:a pris

Hjälp matt i 6 drag. Vit börjar

13150. V. A. G. Ojanen,
Finland
2:a pris

Själv matt i 2 drag.

13080. J. Korponai, Ungern.
3:e pris.

Hjälp matt i 2 drag. 3 lösningar.

1 hed. omn. 13091 av S. Limbach. Angenäm självmatt, där vits andra och tredje drag omkastas. Symmetrin hindrar en högre placering.

2. hed omn. 13107 av A. Åkerblom. Elegant frigörningsproblem, men den femte lösningen är otematisk och kan ej helt godkännas.

3. hed omn. 13122 av A. Åkerblom. Kungsstjärna, halvt springarhjul och fyra blockader är ett fint innehåll, men för mycket symmetri ger problemet ett stelt helhetsintryck.

Omn. utan rangordning: 13089 av M. Persson och 13124 av C. Jonsson.

Matti Myllyniemi

Vi gratulerar pristagarna och tackar domaren för gott arbete.

Lennart Larsson

Lösningstävlingen: A-tävlingen omfattar problemen 13382—13385, B-tävlingen tvådragarna 13380 och 13381 (i lösningar till de sistnämnda räcker det att notera inledningsdraget). Ett bokpris utdelas i vardera tävlingen. Lösningar senast 20-5 till L. Larsson, Pl. 1301, S-443 00 Lerum.

Domare i TFS problemturneringar 1976: 2-dragare Kjell Widlert och Lennart Larsson, 3-dragare Herbert Hultberg, hjälp- och självmatter Christer Jonsson.

Lösningsfrist för problem 13349 — 13357 (Tfs 10/1975) 20/4. Serielösningstävlingen är härmed avslutad.

70 år fyller den 10.4 den kände problemisten och problemtoretikern Helmer Ternblad. TFS gratulerar!

Folke Sandberg †

F. Sandberg 10/9 1907—21/1 1976 komponerade cirka 50 problem, varav ett tiotal erövrade pris eller andra utmärkelser i turneringar. F. Sandberg efterlämnar minnet av en skicklig problemist och en trivsamt medmänniska. Här ett vackert prov på hans konst:

13386. Folke Sandberg
(Arbejder-Skak 1950)

Matt i 2 drag

OMSLAGSDIAGRAMMET

L. Mitrofanov: 1. Ke7, d5 2. Ke6, d4 3. b7, Lg3 4. Kf5, d3 5. Kg4, d2 6. Kxg3, d1d 7. b8D†. Remi.

I skuggan av...

Unik problembok.
2 o. 3 dragare. Fantasiproblem.
Humor o. kurios. En fyndbok
för nybörjare och mer avancerade spelare.

Pris Kr 15:— . Betala per postgiro och boken kommer i brevlådan.

Postgiro 9 39 57-9.

ANDERS E. WESTER

Fredriksdalsvägen 6 B
802 28 GÄVLE

ALLT I SCHACK

Keres: Spanisch bis Französisch,	inb. 28:80
Keres: Dreispringerspiel bis Königsgambit	inb. 26:95
Boleslawski: Skandinavisch bis Sizilianisch	inb. 31:40
Boleslawski: Königs-indisch bis Grünfeld-Verteidigung	inb. 28:80
Boleslawski: Sizilianisch Drachenvariante bis Paulsen-System	inb. 31:40
Awerbach: Lehrbuch der Schach - endspiele, Band 1.	inb. 31:40
Awerbach: Lehrbuch der Schach - endspiele, Band 2.	inb. 31:40
Taimanow: Slawisch bis Reti-Eröffnung	inb. 34:75
Taimanow: Damen-gambit bis Holländisch	inb. 30:35
Taimanow: Nimzowitsch-Indisch bis Katalanisch	inb. 34:75
Suetin: Schachlehrbuch für Fortgeschrittene	inb. 35:90

MOMS OCH PORTO TILLKOMMER

STOCKHOLMS SCHACKFÖRLAG
Brännkyrkagatan 71 117 23 Stockholm
Tel: 08/69 42 37 Postgiro 55 08 86/6

VÄRLDSPAKET

Den rätta litteraturen
för varje schackvän:

Tio intressanta nummer

av schacktidningar från
10 olika länder

endast Kr 10:—.

Alla från 1960- och 70-talen.

Portofritt efter inbetalning till

Tidskrift för Schack

Box 7123, Göteborg 7,
Postgiro 60 46 34-6

BOKNYHETER

Ahlm/Hildebrand: Matchen LARSEN-ANDERSSON och Svenska Landslaget 1975	20:—
Gunnar Johansson: Schackgeniet ANATOLIJ KARPOV (Prismaserien)	22:—
A.E. Wester: I skuggan av .... (En problemsamling)	15:—
A. Fossum: Skakopgaver og studier	12:—
W. Jørgensen: 170 Skakopgaver inb.	18:—

ANTIKVARISKT

Årgångar "Tidskrift för Schack" och "Schackvärlden" (Även sällsynta!) enl. speciallista.

Rekvirera vår nyutkomna prislista 1976, Antikvariska lista 1/1976 och schackfilatellista (med många nyheter!).

SCHACHZENTRALE CAISSA
Box 323 751 05 UPPSALA 1

Schackgeniet

ANATOLIJ KARPOV

av Gunnar Johansson

I denna nya bok berättar Gunnar Johansson om Karpovs kometartade karriär, analyserar hans spelstil och återger sjuttiofem av hans partier, därav trettio utförligt kommenterade. Sjuttiofem diagram underlättar läsningen. Med sin klarhet och konsekvens är Karpovs partier lika lärorika för mästerspelaren och klubbspelaren som för den vanliga "motionsspelaren". Han är positionsspelare med speciell förkärlek för slutspelet, men att han också kan spela kungsangrepp fick inte minst Spasskij och Kortnoj erfara när de försökte stoppa honom på hans spikraka väg mot VM-titeln.
Ca 26:— inkl. moms

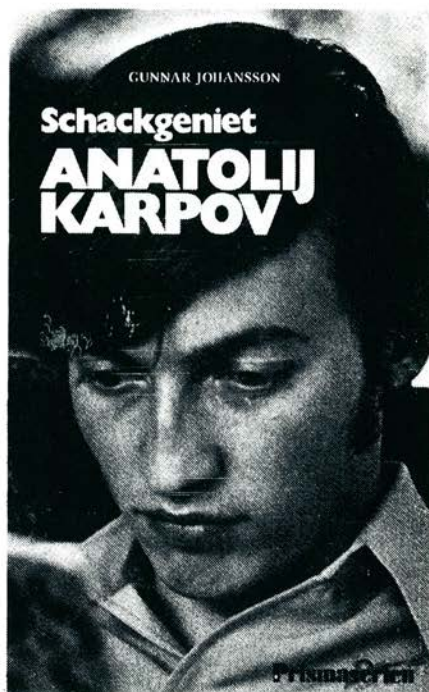
Andra schackböcker från Prisma

J.R. Capablanca: Capablancas schackskola. 26:—

Bengt Hörberg: Schack för nybörjare. 20:—

Paul Keres—Alexander Kotov: Konsten att vinna i schack. 22:—

Böckerna finns i bokhandeln

Alexander Kotov: Vägen till mästerskap i schack. 30:—

Bent Larsen: Öppningsspelet i schack. 24:—

Prisma